O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Ахлоқли одам билиш ва ўқишга муҳаббатли бўлсин, ўрганмоқчи бўлган илмини чарчаш нималигини билмай, осонлик билан ўзлаштира олсин.

Абу Наср ФОРОБИЙ

Қонун - ҳам қилич, ҳам қалқондир!

ИНСОН ВА ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ—ОММАБОП ҲАФТАЛИК ГАЗЕТАСИ

1996 ЙИЛ 30 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 1999 ЙИЛ 7 СЕНТЯБР, СЕШАНБА | № 36 (136) | Сотувда эркин нархда

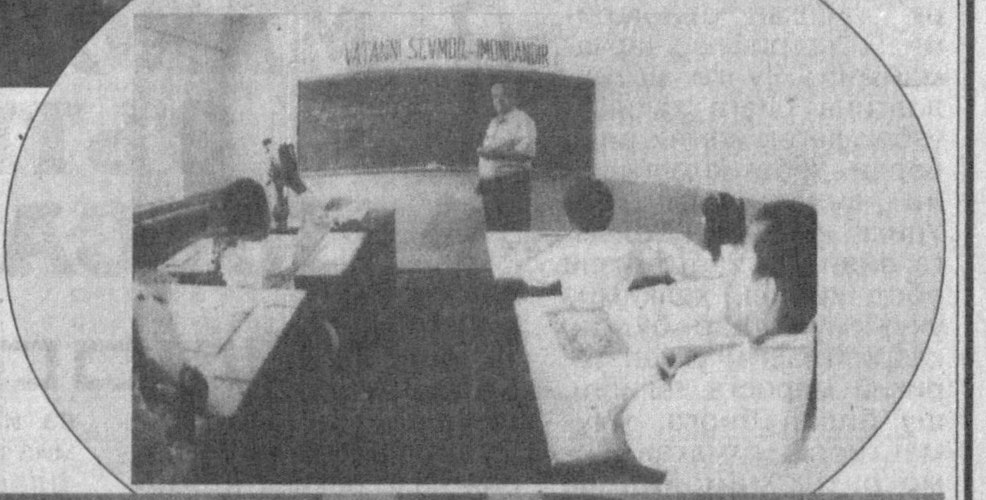

Биринчи қўнғироқ озод юрт фарзандларини яна илм масканларига чорлади!

Сессиядан кейинги ўйлар

УНУТИЛМАС ВОҚЕА

Истиқлолимизнинг саккиз йиллиги мамлакатимиз бўйлаб кенг шодиёналар билан нишонланаётган бир пайтда шу қисқа вақт ичида қўлга киритилган ютуқ ва муваффақиятларимиз такрор-такрор тилга олинди. Айтишимиз мумкинки, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Биринчи чақириқ сўнгги XV сессияси ҳам ҳаётимизнинг ўзига хос воқеаларидан бири бўлди.

Унда Президентимиз Ислом Каримов поёнига етиб бораётган йигирманчи юз йиллик сўнггида мамлакатимизда забт этилган довонлар, демократик жамият қуриш йўлида дуч келинаётган тўсиқ ва қийинчиликлар, янги аср бўсағасида мамлакатимизнинг ривожланиш стратегияси, ислоҳотларни чуқурлаштириш ва жамиятни янада янгилаш борасидаги устувор йўналишлар ҳамда биринчи чақириқ асосида ташкил топган 5 йиллик парламент фаолиятига атрофлича тўхталиб, олдинда турган сайловларни ўтказиш, бўлажак вазифалар хусусида нутқ сўзлади. Жумладан юртбошимиз парламент фаолиятига қуйидагича баҳо бердилар: «Ўтган давр мобайнида улуғ ва ягона мақсад учун - Ватанимиз келажаги, эртанги ёруғ кунимиз, турмушимизни фаровон, юртимизни обод қилиш, халқаро майдонда ўзимизга муносиб обрў-эътибор топиш, Ўзбекистонни улуғлаш, ўзбек номини бутун жаҳонга таранну́м этиш йўлида халқ ноиблари билан бирга баҳамжиҳат иш олиб бордик.

Энг муҳими, биринчи чақириқ асосида ташкил топган парламентимиз фаолиятининг асосий мезони шундан иборатки, ўтган давр мобайнида кўппартиявийлик шаклланган, турли ҳаракатлар, жамоат бирлашмалари сиёсат майдонига чиққан, турли ижтимоий тоифа ва табақалар вужудга кела бошлаган мураккаб бир шароитда, Олий Мажлис ҳокимиятнинг бошқа тармоқлари билан ҳамкорликда жамиятимизда сиёсий мувозанатни, тинчлик ва барқарорликни сақлаб туришда ишончли омил бўлди».

Дарҳақиқат, Президентимиз мамлакатимизнинг сиёсий-ижтимоий, маънавий ва маданий ҳаётида, янгиланиш жараёнида, ислоҳотларга қонуний асос барпо этиш ва уларни изчиллик билан давом эттиришда Олий Мажлиснинг бош-қош бўлиб турганини катта мамнуният билан қайд этиб, Олий Мажлиснинг беш йил давомидаги фаолияти ва халқаро майдонда тобора ошиб бораётган обрў-эътиборини Ўзбекистонда демократик давлатларга хос парламентаризм шаклланиб бораётганининг тасдиғи деб баҳоладилар.

Бугун кўз ўнгимизда ҳаёт, замон шиддат билан ўзгариб бормоқда. Шунга монанд равишда жамиятимиз, унинг узлуксиз қисми бўлмиш парламентимиз ҳам, депутатлар ҳам ўзгариб бораётганини таъкидлаб ўтмоқ жоиз. Президентимиз мамлакатимиз, халқимиз ўтган даврда қандай ютуқларга эришган бўлса, уларнинг барчасида парламентнинг муносиб ҳиссаси борлигини фахр билан тилга олдилар: «Модомики, биз демократик ҳуқуқий давлат, фуқаролик жамияти барпо этиш каби эзгу мақсад сари интилаётган эканмиз, демократиянинг бош талаби бўлмиш эркин сайловларни муносиб ташкил қилиш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Шундай экан, бизнинг энг муҳим вазифамиз - қабул қилинган қонунларимизга, эътироф этилган талабларга, демократик андозаларга қатъий риоя этишни таъминлашдир.

Депутат бўлишни истаган одам аввало ҳалол-поклиги, маънавий етуклиги, теран билими, қобилияти, эл-юрт манфаатини шахсий манфаатидан устун қўйиш каби хусусиятлари билангина сайловчиларнинг ишончига сазовор бўлиши мумкин.

Барча сайловолди тайёргарлигимизнинг асосий мақсади - ҳар қайси овоз берадиган инсон - у кимга овоз беришидан қатъий назар, Президент номзодигами ёки депутат номзодигами, - аввало ўз хоҳиш-иродасига суяниб, ўз иймонига суяниб, мустақил ва онгли равишда овоз берсин.

Мана шу мақсадга эришган ҳолда сайлов натижаларидан қониқиш ва мамнуният ҳосил қилиш мумкин».

Мухтасар қилиб айтганда, Олий Мажлис ўз фаолияти давомида салмоқли йўлни босиб ўтди. Ватанимизнинг буюк келажагини бунёд этиш йўлида амалга оширилган ислоҳотлар, уларнинг халқимиз томонидан қўллаб-қувватланганлиги ва изчиллик билан олиб борилаётганлиги боис илк самараларини бера бошлади. Республикамизда давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларининг яхлит тизими вужудга келди. Кўппартиявийлик ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш тамойиллари демократик жамият бунёд этиш жараёнларини чуқурлаштирди.

Бозор муносабатларига босқичма босқич ўтилиши, саноатнинг янги тармоқлари вужудга келаётганлиги, қишлоқда янги мулкий муносабатлар шаклланаётганлиги, ёнилғи-энергетика ва дон мустақиллигига эришилганлиги натижасида давлатимизнинг иқтисодий пойдевори кун сайин мустаҳкамланишига асос бўлмоқда.

Жамиятда янгиланиш, истиқлол маънавиятини шакллантириш жараёнлари иқтисодий-сиёсий ва ижтимоий ислоҳотлар билан уйғунликда бормоқда.

Буюк боболаримиз меросини асраб-авайлаб келаётган, уларнинг ҳаётбахш ўгитлари асосида ўз миллий қадриятларини шакллантириб, авлодларини шу руҳда тарбиялаётган меҳнаткаш халққа мансуб эканимиздан ҳар биримиз чексиз фахр-ифтихор этсак арзийди.

Мамлакат сиёсий, иқтисодий ҳаётини, давлат ва жамият қурилишини янада эркинлаштириш, жамият маънавиятини янада юксалтириш, кадрлар масаласи, халқ турмуш даражасининг изчил ва барқарор ўсиши, жамиятдаги барқарорлик, миллатлар ва фуқаролараро тотувликни, сарҳадларимиз дахлсизлигини, мамлакатимиз ҳудудий яхлитлигини таъминлаш каби устувор йўналишлар Парламент ютуқларининг омили бўлиб хизмат қилди.

Олдимизга қандай вазифа қўймайлик, қандай муаммони ечиш зарурати туғилмасин, гап охир-оқибат кадрлар масаласига бориб тақалаверади. Келажагимиз, мамлакат келажаги, ўрнимизга ким келиши, бошқачароқ айтганда, қандай кадрлар тайёрлашимизга боғлиқ.

Мамлакатимизда қабул қилинган кадрлар тайёрлаш бўйича миллий Дастурни амалга ошириш, ҳаётга татбиқ этиш, фаровон, қудратли, эркин фуқаролик жамияти барпо этишимизнинг асоси бўлмоғи зарур эканини босиб ўтилган йўлимиз тўлиқ тасдиқламоқда.

Шу ўринда Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан сайланган Олий Мажлис Вакилининг беш йиллик фаолияти ҳам мамлакатимиз жаҳон сиёсий ва иқтисодий маконига дадил кириб бораётган бир даврда якунланаётганлигини мамнуният билан таъкидламоқ жоиз.

«Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили тўғрисида»ги қонунга мувофиқ Ўзбекистон Омбудсмани томонидан қуйидаги иш устуворликлари белгилаб олинган эди:

1) Инсон ҳуқуқлари масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига риоя этилишининг парламент назоратини таъминлаш ва унинг мукаммаллашувига кўмаклашиш;

2) Фуқаролар шикоятларини кўриб чиқиш ва уларнинг ҳуқуқларини тиклаш борасида самарали механизмни яратиш мақсадида давлат органлари билан, шу қаторда суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан ҳамкорлик қилиш;

3) Инсон ҳуқуқларига риоя этиш мониторингини амалга ошириш борасидаги Омбудсманнинг фуқаролар, нодавлат ташкилотлари ва оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлиги;

4) Аҳоли орасида ахборот-тарғибот фаолиятини амалга ошириш;

5) Инсон ҳуқуқлари масалалари бўйича Омбудсманнинг халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлигини янада ривожлантириш.

Умуман олганда, Омбудсман ўзининг кўпқиррали фаолиятида инсон билан унинг ҳуқуқларини муҳофаза қилиш ва уларга риоя этиш билан боғлиқ кенг доирадаги муаммолар билан шуғулланди.

Инсон ҳуқуқлари бўйича вакилга йўлланган шикоятлар ва аризаларни текшириш натижалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси ва Олий Суди томонидан суд қарорларини бекор қилиш учун 20 та протест киритилди ва суд ишлари қайта кўриб чиқиш учун судларга юборилди. Ҳисобот даврида 49 та хулоса юборилиб, улардан 9 таси ижобий ҳал қилинди, қолганлари тегишли органлар томонидан ўрганилмоқда.

Вакил девонига тушаётган шикоятларнинг умумий мазмунида ижобий ўзгаришлар сифатида шуларни қайд этиш керакки, фуқароларнинг шахсий муаммоларидан ташқари бошқа масалалар баён қилинган мурожаатларнинг сони кўпаймоқда. Улар ўзларини қизиқтирган ижтимоий масалаларни ҳал қилиш йўллари ҳақидаги фикрларини баён қилмоқдалар, амалдаги қонун ҳужжатларини, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва маҳаллий ҳокимият органларининг фаолиятини такомиллаштириш борасида таклифлар йўлламоқдалар. Аниқ таклифлар кўрсатилган мурожаатларнинг кўпайиши, фуқароларнинг ижтимоий онги даражасида содир бўлаётган ижобий ўзгаришлардан далолат беради.

Инсон ҳуқуқлари бўйича вакил ва Инсоннинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя этилиши комиссиясининг беш йиллик муддатдаги фаолияти янги демократик миллий институтнинг яратилишига, ҳуқуқий асосларнинг мустаҳкамланишига, таъсирчан механизмларни рўёбга чиқариш мақсадида суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи давлат органлари ва нодавлат ташкилотлари ҳамда оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликни ривожлантиришга йўналтирилган.

Президентимиз Олий Мажлиснинг XIV сессиясидаги дастурий маърузаларида, Омбудсманнинг республика ҳудудларидаги вакиллари самарали фаолият кўрсатишида аниқ вазифалар билан бир қаторда, Омбудсман институтининг ривожланиши ва унинг мустақиллигини таъминлашнинг истиқболини белгилаб берган эдилар. Бу эса ўз навбатида биз учун дастуриламал вазифасини ўтади.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, истиқболимизни аниқ ва равшан тасаввур этиб, халқимизнинг тинч ва фаровон турмушини таъминлаш борасида олдимизда муҳим умуммиллий аҳамиятга молик воқеалар - давлат ҳокимияти вакиллик идораларига ялпи сайловлар ҳамда Ўзбекистон Президенти сайлови тургани, уларда фаол иштирок этиш, Ватанимизнинг равнақи учун янада яхшироқ, бундан-да самаралироқ меҳнат қилиш - ҳар биримизнинг ватанпарварлик, фуқаролик бурчимиздир.

Муҳаммадали ТОШТЕМИРОВ,
Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили масъул ходими

Янги китоблар

ЗАМОН, ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ САБОҚЛАРИ ТЎПЛАМИ

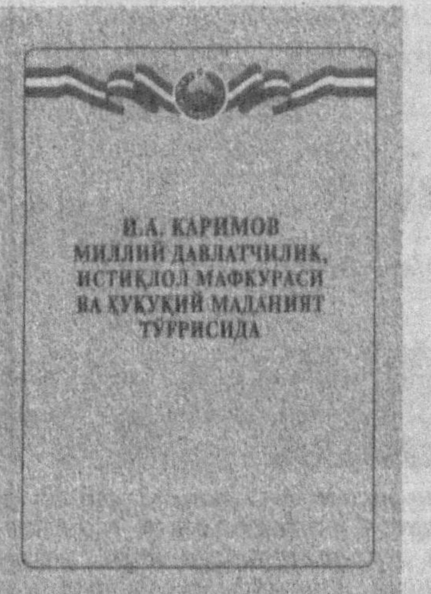

Мустақил Ўзбекистонимизнинг ҳуқуқий жамият қуриш сари йўналиш олган жамоатчилиги 20-аср охири - истиқлолимизнинг 8 йиллиги олдидан ажойиб бир туҳфа олди.

Мамлакатимизнинг таниқли ҳуқуқшунослари, юридик фанлари доктори, профессор А.Саидов ҳамда юридик фанлари доктори, профессор У.Таджихоновлар томонидан тузилган **«И.А.Каримов миллий давлатчилик, истиқлол мафкураси ва ҳуқуқий маданият тўғрисида»** деб номланган китоб чоп этилди.

«Ўзбекистон Республикаси Президенти асарларини ўрганувчиларга ёрдам» тарзида юзага келган мазкур тўплам юридик ўқув юртларининг ўқитувчилари, талабалари ва тингловчиларига, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва давлат бошқаруви органларининг ходимларига, Президент асарларини ўрганаётган докторантлар, аспирантлар, адъюнктларга, ҳуқуқ тарғиботчиларига ва қураётган ҳуқуқий давлатимиз ҳақида мукаммалроқ тасаввурга эга бўлишни хоҳлаган кенг китобхонлар оммасига мўлжаллангандир.

Тўпламда миллий давлатчилик, истиқлол мафкураси, ҳуқуқий онг ва маданиятни шакллантириш, демократик ва эркин фуқаролик қурилишида маънавият ва истиқлол ғояларининг ўрни ҳақида Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг турли йилларда битган асарлари, турли доира ва минбарларда сўзлаган нутқлари, маърузаларидан кўчирмалар келтирилган.

«1991 йилда жаҳон сиёсий харитасида янги мустақил давлат - Ўзбекистон Республикасининг пайдо бўлиши тасодиф ёки фавқулодда ҳодиса эмас, - деб ёзади тўпловчилар китоб сўзбошисида, - **балки мамлакатимиз халқлари асрий орзусининг рўёбга чиқиши, олиб борилган машаққатли, аксарият ҳолларда фожиали курашнинг маҳсулидир».**

Дарҳақиқат, истиқлол шарофати билан жамиятимизда янги маънавий-мафкуравий олам қад кўтармоқда, миллий ғурур, ўзликни англаш, инсон қадри, ватан туйғуси, янгича иқтисодий-ижтимоий муносабатлар қирралари очилмоқда. Бу ишларнинг бошида ким турганлигини, барча стратегиямиз ислоҳотларимиз, турмуш тамойилларимизни жасорат ва теранлик билан бошқариб турган шахсни нафақат ватандошларимиз, балки жаҳон афкор оммаси аллақачон тан олган, эътироф этгандир. Шу боисдан ҳам халқимиз И.Каримовни «юртбоши», «йўлбошчи», «ота» деб аташга одатланди, ўрганди. У кишининг билдирган фикрлари ва кўрсатган йўлларидан оғишмай иш тутаётганлар теранлик маҳсулини яратувчиларига айланмоқда. Демак, ватанимиз эришган ва эришилиши кутилаётган ютуқлар ҳамда умидларимиз чўққиси - буюк келажак «Ўзбек уйғониши - ренессанс» бу шахснинг номи билан чамбарчасдир.

Юртбошимизнинг ўзбекистонликлар ва қолаверса, барча инсонлар манфаатини кўзловчи, жамиятимизнигина эмас, минтақа, қўшни давлат ва халқлар, келингки, жаҳон одамлари ҳамжиҳатлигини таъминловчи одил сиёсати рад этиб бўлмас реалликдир.

Шу боисдан ҳам бугунги кунда, қолаверса, яқин ва йироқ келажакда ҳам қачонки жамиятда сиёсий-ҳуқуқий чанқоқлик белгилари мавжуд бўлар экан, ҳар бир ватандошимиз, ҳуқуқий давлатнинг ҳуқуқий фуқаролари И.Каримов асарларига мурожаат қилишса, улардан тўғри йўл, одилона ечим топишади. Бу хусусда шубҳага ўрин йўқ.

Агар заррача бўлса-да, иккилансангиз, дастлаб мунозара ва мулоҳаза қилиб ўтирмасдан, дарҳол ушбу тўпламни китоб расталари дўконларидан топинг, дўппини ёнга қўйиб ўқинг, ўрганинг, айни шу жараёнда мунозара ва мулоҳазага кўпроқ ўрин беринг, ана шунда сўзсиз фикримизга ишончингиз комил бўлади, деб ўйлаймиз.

Хуллас, чарчамас ва ташаббускор, изланувчи муаллифларимиз А.Саидов ва У.Таджихоновлар мазкур тўпламни китоб ҳолда чоғлашиб, хайрли ишга қўл уришибди.

Ўқувчиларимизга миллий давлатчилигимизнинг моҳият ва мазмунини янада чуқур англаб етишда, истиқлолимиз мафкурасини кенг тасаввур этишда, ҳуқуқий онг ва ҳуқуқ маданияти чўққиларини эгаллашларида ушбу китоб ҳамроҳ, таянч ва суҳбатдош бўлишини тилаб қоламиз.

ТАҲРИРИЯТ

БУГУНГИ СОНДА:

ХОТИНБОЗ — 2-бет

Акс - садо ХЎРОЗ ЖАНГИДАГИ "ТАКАЛАР" — 3-бет

География дарсида комиссия аъзолари ўтиришибди. Ўқитувчи ўқувчиларга савол бераяпти:

- Болалар, қани айтинглар-чи, бу қандай океан?

Синфхонада сув қуйгандек тинчлик ҳукмрон. Муаллим саволни қайтаради. Ўқувчилар эса яна жим... Шундан сўнг ўқитувчи ҳушмуомалалик билан давом этди:

- Жуда тўғри, бу - Тинч океани...

Мактабларда бўладиган бундай латифанамо воқеа ҳар қандай қалтис вазиятда ҳам ўзини йўқотиб қўймайдиган география ўқитувчилари «ижросидан» бир лавҳа, холос.

Хўш, унда бугун биз ташкил этган янги рукн - «Инсон ва қонун» «географияси» қандай ўтади?

Албатта, бизнинг «географиямиз» ўқувчилар машғулотидан фарқли. Ушбу «география»да биз турли вилоятларда яшайдиган мухбирларимизу муштарийларимизнинг газетага муносабатини изоҳлаб боришга қарор қилдик. «Инсон ва қонун»нинг бугунги сонини варақланг: 2-бетда Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Қашқадарё, 3-бетда Тошкент шаҳри ва Сирдарё, 4-бетда Сурхондарё вилоятларидан мақолалар бор. Хўш, қолган вилоятларда яшаб, фаолият кўрсатаётган журналистларимиз, ҳуқуқшуносларимиз, зиёлиларимиз ва ниҳоят, юрагимизга яқин азиз муштарийларимиз нега ушбу сонга ҳисса қўшолмадилар?

Хуллас, Янги ўқув йилидан бошлаб биз ҳам ГЕОГРАФИЯдан очиқ дарс бошладик. «Контур харита»миз гўзаллашувига ким кўпроқ ва чиройлироқ ҳисса қўша оларкин?

Ташриф, таклиф, қўнғироқ ва мақолаларингизни кутамиз, азизлар!

МИРОЛИМОВ Жўра Деҳқонович - 1954 йилда Бўстонлиқ туманида туғилган. 1976 йил Тошкент Давлат Университети юридик факультетини тугаллаб, дастлаб Чирчиқ ва Олмалиқ шаҳарлари прокуратураларида прокурор ёрдамчиси вазифаларида ишлаган. 1980-1983 йилларда республика прокуратурасининг ахлоқ тузатиш, меҳнат муассасаларида қонунларнинг риоя этилишини назорат қилиш бўлими прокурори, 1983-1995-йилларда Тошкент вилояти, Паркент тумани прокурори, Ангрен шаҳар прокурори ва Тошкент вилояти прокурори ўринбосари лавозимларида фаолият кўрсатган. 1995 йилдан Пискент тумани ҳокими.

Оилали, 4 нафар фарзанди бор. Турмуш ўртоғи Одина Миролимова - муаллима.

Ж.Миролимов иш фаолияти давомида билими ва меҳнатини туманнинг иқтисодий-ижтимоий ривожланишига, туман аҳолисининг фаровонлигини ошириш учун сарфлаб келмоқда. Ўтган йилларда туманнинг асосий иқтисодини ташкил қилувчи қишлоқ хўжалиги соҳасида юқори кўрсаткичларга эришилди. 1998 йилда ғалла ва пахта топшириш режалари ошириб бажарилди. Туман маркази қиёфаси янги шарқона усулда қурилган деҳқон бозори, савдо расталари ва бошқа иншоотлар бунёд этилиши ҳисобига кескин ўзгарди.

Республикамиз Мустақиллигининг 8 йиллиги муносабати билан юзлаб ҳамюртларимиз қатори Ж.Миролимов ҳам ҳукуматнинг юксак мукофоти «Шуҳрат» медалига сазовор бўлди.

Эътироф

МАҚСАД-ИЙМОН, ЭЪТИҚОДНИ ЮКСАЛТИРМОҚ

Кўҳна тарих учун жуда қисқа давр бўлган 8 йил мустақил давлатимизнинг ижтимоий-иқтисодий, маънавий-сиёсий ҳаётида жуда салмоқли ўзгаришлар ясади.

Биз истиқлол йиллари эришган ютуқларимизни таърифлаб чарчамаймиз. Чунки истиқлолгина бизга ҳақиқий ўзбек деган номни олиб берди. Ўзбекистонимизни дунёга танитди. Унинг довруғини оламга ёйди. Ўз ҳаётимизни обод қилиш, халқимиз учун муқаддас бўлган қадриятларга, улкан тарихий меросга таянган, шу билан бирга, умумэътироф этилган демократик тамойил ва меъёрларга риоя қилган ҳолда мамлакатимизни ўзимиз хоҳлагандек қуриш имкониятига эга бўлдик. Дунё харитасида жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинган янги давлат - Ўзбекистон Республикаси пайдо бўлди.

Эркин бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган демократик давлатнинг конституцион ҳуқуқий ва амалий асосларини яратишга муваффақ бўлдик. Жамиятда янги маънавий ва ахлоқий қадриятларнинг устуворлиги таъминланди.

Тарихий, миллий ва ахлоқий қадрият ҳамда анъаналарнинг, муқаддас динимизнинг, жамиятни маънавий юксалишидаги ўрни ва аҳамияти қайта тикланди.

Кейинги йилларда эришган бизнинг энг катта ютуғимиз - бу умумий хонадонимизда қарор топган тинчлик ва барқарорлик, миллатлараро ва фуқаролараро тотувликдир. Одамларимиз тафаккурида бу қадриятнинг бекиёс аҳамиятини англаб етиш туйғуси тобора юксалиб бормоқда.

Шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси кундан-кунга ўзгармоқда. Иқтисодиёт ва жамиятда шахс ва мулкдорларнинг, тадбиркорларнинг мавқеи ва ўрни мустаҳкамланмоқда. Йирик иншоотлар корхоналар, завод ва фабрикаларнинг қурилгани, ёқилғи ва ғалла мустақиллигига эришилгани, иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришлар, изчил ўсиш суръатлари, макроиқтисодий барқарорлик, фуқароларимизнинг моддий ва ижтимоий ҳаётидаги сезиларли ижобий ўзгаришлар - буларнинг бари биз танлаган тараққиёт моделининг тўғрилигини таъкидловчи далиллардир.

Бугунги кунда юрагида ўти бор, ўзини ҳақиқий юрт фарзандиман, деб билган ҳар бир фуқаро ўзидаги бор куч, билим ва имкониятларни юртимиз равнақи йўлида сарфламоқда. Туманимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётида юз бераётган ижобий ўзгаришлар бунинг ёрқин мисолидир. Барча юртдошларимиз қатори пискентликлар ҳам мустақиллигимизнинг 8 йиллигини турли соҳалардаги меҳнат ютуқлари билан қаршиладилар.

Пилла, ғалла ва пахта етиштириш режалари бажарилди. Қисқа вақт мобайнида халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш мақсадида 185,8 км. масофага газ, 26,7 км. масофага ичимлик суви қувурлари ётқизилди. 17,5 км. йўл асфальтланди.

2 та ясли-боғча, 1 та мактаб биноси, 1 касалхона, 2 та қишлоқ врачлик амбулаторияси қурилди.

Республикамиз мустақиллиги куни арафасида 46-сонли мактаб учун янги бино, Оқтепа қишлоқ врачлик амбулаторияси, «Соғлом авлод учун» жамғармасининг тумандаги маркази, ғишт заводи қурилиб фойдаланишга топширилди.

Туман пахта тозалаш заводи энг замонавий услубда қайта таъмирланди. «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» асосида тузилган режага биноан қурилган 5-касб-ҳунар коллежи янги ўқув йилидан бошлаб талабаларни ўз бағрига олди.

Туман иқтисоди юксалган сайин ижтимоий соҳада ҳам ижобий ўзгаришлар содир бўлмоқда.

1999 йилнинг 8 ойи давомида туманимиз бўйича болалар нафақаси учун 103 млн. 441 минг сўм, кам таъминланган оилалар учун 11 млн. 336 минг сўм моддий ёрдам пули ажратилди.

Қутлуғ байрам кунлари муносабати билан туманимиздаги 800 га яқин уруш қатнашчилари, афғон уруши қатнашчилари, Чернобил ҳалокатини тугатишда қатнашган фуқаролар ва қаровчисиз кексаларга байрам совғалари топширилди. Айни пайтда тумандаги 70 нафар қаровчисиз нафақахўрлар бепул озиқ-овқат билан мунтазам равишда таъминланмоқдалар. 12 нафар шафқат ҳамшираси уларнинг ҳолидан мунтазам хабардор бўлиб, саломатликларини назорат қилиб бормоқдалар.

Халқ таълими, соғлиқни сақлаш ва қишлоқ хўжалиги соҳаларига оид вилоят миқёсидаги анжуманларнинг туманимизда ўтказилаётганлиги эса бу борада ҳам ибрат олишга арзигулик муваффақиятларимиздандир.

Туманимиз яқин ўн кун давомида мингдан ортиқ меҳмонларни қабул қилди. Ушбу тадбирларни амалга оширишда тумандаги барча хусусий корхона эгалари, тадбиркорлар ва деҳқон-фермер хўжаликлари моддий кўмак бермоқдалар.

Эришилган ютуқларимиз замирида аввало ўтиш даври тамойиллари ва устувор йўналишларни шакллантириш борасида амалга оширилаётган ишлар, бугуни ва келажагини ўз қўли билан бунёд этаётган ҳамюртларимизнинг иродаси, ақл-заковати ва фидокорона меҳнати ётибди.

Мен санаб ўтган ютуқларнинг асосий қисми иқтисодимизни юксалтириш борасидаги меҳнатимиз натижасидир. Лекин биз учун янада муҳим бўлган маънавий-маърифий ислоҳотларни амалга ошириш борасида қилиниши лозим бўлган жуда кўп вазифаларимиз бор.

Шу йил 16 феврал куни Тошкент шаҳрида рўй берган фожиали воқеаларнинг аччиқ тажрибаси республикамиз мустақиллигига раҳна солаётган қора кучлар борлигини кўрсатди. Бизни танлаган йўлимиздан оғдириш, хонадонимиздаги тинчлик ва барқарорликни бузиш истагида бўлганлар билиб қўйсинки, ҳеч қачон қора ниятига ета олмайди.

Тарихни ҳеч қачон ортга қайтариб бўлмайди. Чунки феврал воқеалари ёшидан, миллатидан, динидан қатъий назар, мамлакатимизда истиқомат қилаётган фуқароларнинг бу мудҳиш воқеаларга нисбатан чексиз нафратини намоён этди. Халқимиз Президентимиз, ҳукуматимиз атрофида янада қаттиқроқ жипслашди.

Бугунги кунда кишиларимиз иймон-иродасини, эътиқодини юксалтириш, эркин фуқаро, озод шахсни шакллантириш масаласи олдимизда турган энг долзарб вазифадир. Ҳурматли Президентимиз томонидан 1999 йилнинг Аёллар йили деб эълон қилиниши хотин-қизларимизга бўлган чексиз ҳурмат ва эҳтиром намунасидир. Президентимиз таъкидлаганларидек, жамиятнинг демократик ўзгаришлар йўлидан нечоғли илгарилаб кетгани, шу жамиятнинг аёлларига бўлган муносабатигина шу халқ ва давлатнинг маданий ва маънавий савиясини белгилайди.

Жўра МИРОЛИМОВ,
Пискент тумани ҳокими

Муносабат

ТАЛАБ ҚАТЪИЙ, БАЖАРИШ ФАРЗ

Бозор иқтисодиётига асосланган эркин, демократик, ҳуқуқий фуқаролик жамияти қуриш энг тўғри ва маъқул йўл эканлиги, нафақат республикамиз аҳли, балки бутун жаҳон халқлари эътироф этиб турибди. Ўтган саккиз йил давомида Ўзбекистон Конституцияси асосида қабул қилинган барча қонунлар оила, давлат ва жамият манфаатларига хизмат қилишга қаратилган. Бизда кам таъминланган оилалар, кўп болали оналар, талабалар, нафақахўрлар ижтимоий ҳимояланган. Қайси жинсда бўлишидан қатъий назар, ҳар бир фуқаро ўз қобилиятига яраша ишлаш ва бошқа ҳуқуқларга эга.

Аммо феврал воқеалари ҳали-ҳамон ёдга тушиб, одамни ларзага солади. Бир гуруҳ ақидапарастларга эргашган ёшлар сизу биз билан бир ҳаводан нафас олаётган, ёнма-ён яшаётган эди-ку? Улар қандай қилиб ватан хоинларининг домига тушиб қолди? Ана шуниси одамни тез-тез ўйлашга мажбур қилади.

Суд ишларида жиноятчилик, ҳар қандай қонунбузилиши илмсизлик, уқувсизлик, ўз манфаатини жамият манфаатидан устун қўйиш, масъулият сезмаслик, ҳуқуқий билимсизлик, ўз ҳақ-ҳуқуқини билмаслик, тайинли бир ишнинг бошини тутмасликдан келиб чиқаётганлигига дуч келинмоқда. Аввало нотинч оилалар ҳеч бир маҳаллада бўлмаслигига эришиш керак. Бунинг учун турмуш қураётган ёшлар мустақил ҳаётга тайёрми? Турмуш қийинчиликлари олдида эсанкираб қолишмайдими? Айтиш жоизки, судга нафақа ундириш, никоҳни бекор қилиш, мол-мулк бўлиш каби фуқаролик ишлари бўйича тушаётган аризаларда маҳалла оқсоқолларининг ижобий таъсири ҳамиша ҳам сезилавермайди. Бўлажак куёв томонидан маҳалланинг обрўли кишилари келин томонга совчи бўлиб боришади. Тўй ўтиб, кейинчалик янги оилада низо чиқса, тўйда бел боғлаганлар ўзларини олиб қочишади. «Эр-хотин ўртасига эси кетган тушади» нақлини дарров ўз фойдаларига қўллайдилар.

Ҳаёт ёшларни оилага тайёрлашда анчагина иш қилиниши лозимлигини кўрсатмоқда. Бунда маҳалла-кўй, жамоатчилик таъсирини кучайтириш лозим. Мактаб партасида ўтирган пайтидаёқ ўғил-қизларда Ватанга, она-юртга, қавм-қариндошга меҳр-муҳаббатни тарбияламоқ даркор. Уларга «Одобнома», «Давлат ва ҳуқуқ асослари» дарсларини мутахассислар, бой ҳаётий тажрибага эга ўқитувчилар ўқитишларини йўлга қўйиш лозим. Ҳуқуқ мавзуида, қонунлар ҳақида ўтказиладиган кечалар, беллашувлар доимийга айланмоғи зарур.

Умуман, ёшларни мустақил ҳаётга тайёрлаш фақат мактаб ва ота-онанинггина эмас, бутун жамоатчилик ишига айланмоғи керак. Ана шундагина маънавий етук, билимдон, баркамол авлодни тарбиялаган бўламиз. Бундай ёшлар мустақил оила қурганда, шубҳасиз, ҳамма ҳавас билан қарайди. Ватанига, оиласига хиёнат қиладиганлар бўлмайди. Юртбошимиз куйиниб айтганларидек, давр талаби ҳам ана шу. Талабни тезроқ рўёбга чиқаришга ҳисса қўшиш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарз деб ўйлайман.

Фурқат ТОЛИБОВ,
Пастдарғом туман судининг раиси

Мустақиллик байрами арафасида пискентлик фидойи инсон, тадбиркор Абдусаттор Рашидов раҳбарлигидаги «Ёқуббек» кичик корхонаси бунёдкорлари ҳамшаҳарларига янги, муҳташам бино туҳфа этишди. Бу бинода эндиликда республика «Соғлом авлод учун» жамияти туман бўлими шифокорлари беморларга хизмат кўрсатишади.

СУРАТДА: (чапдан) туман бўлими раҳбари, шифокор Роза Яматова, ҳамшира Шоҳиста Баҳодирова ва туман ҳокими муовини, хотин–қизлар қўмитаси раиси Раҳбарой Турғунбоевалар.

Х.Мирзакаримов олган суратлар.

Ҳукм ўқилди

ХОТИНБОЗ

...Тобагул кийиниб, ойнага боқиб пардоз қилаётган пайтда орқа миясига 3.5 килолик гантел зарб билан тушганини билмай қолди...

Қўқонлик Мақсуд Ҳамдамов ўз бахтини қидириб, 1984 йилда Ленинград шаҳрига жўнаб кетди. У ерда ишлаб юрган пайтида туркманистонлик Тобагул Раззоқова билан танишиб, бирга турмуш қуриш учун аҳду паймон қиладилар. Тобагул келишган аёл бўлишига қарамасдан, Ленинграддай азим шаҳарда уй-жойи ҳам бор эди. Бу эса Мақсудга жуда қўл келди. Ўша ерда қонуний никоҳдан ўтишиб, эр-хотин бўлдилар.

Ленинград катта шаҳар эмасми, турли юртлардан келган қиз-жувонларни кўрган Мақсуднинг кўнгли бошқа хотин тусаб қолди. Мақсуднинг капалакдай гулдан гулга қўниб, «учгиси» келарди. Тобагул аввалига унинг бу қилиқларига эътибор бермай юрди. Индамаса, эрини бошқалар илиб кетадиган. Шундан сўнг Мақсудни тергайдиган, қадам олишларини кузатадиган бўлди.

Бу Мақсудга ёқмасди, албатта. Ўртадаги келишмовчиликлар бора-бора жанжалга айланди. Мақсуд Тобагул йиққан пулларни ҳам совуриб, рўзғорларидан хайр-барака кўтарила бошлади. Бунинг устига Мақсуд ишлари юришмай, ичкиликка берилди, ишёқмас бўлиб қолди.

- Бу ердаги ишлар ҳам пишди, - деб ўйлади ўзича. - Тобагулни ўзимдан бездириб, Қўқонга куч-қувват борида кетмасам бўлмайди.

Мақсуд шу мақсадда навбатдаги жанжални бошлади:

- Уйинг ҳам, жойинг ҳам ўзингга буюрсин, мен Қўқонга кетаман.

Лекин Тобагул анойилардан эмасди. Мақсудни маҳкам ушлади.

- Ўзбекларда билмадиму туркманларда эр қаерда бўлса, хотин ҳам ўша ерда бўлади, - деди-да, лаш-лушларини йиғиштириб, йўлга чиқди.

Мақсуд ўғли билан хотинини Қўқонга олиб келишга мажбур бўлди. Майли, борса борсин, Қўқон Ленинград эмас, ўша ерда таъзирини бериб, ҳайдаб юбораман, деб ўйлади.

Мақсуд Тобагулни Қўқон шаҳар Тинчлик кўчасидаги ҳовлисига эмас, «Шалдирамоқ» массивидаги кўп қаватли уйлардан бирига жойлаштирди. Дастлаб бирга яшаб туришди. Кейинчалик Мақсуд Тобагулга ёрдам бермай қўйди.

Тобагул анча қийналиб қолди. Бунинг устига Мақсуд расмий никоҳсиз Жалолова Лола исмли қизга уйланиб олди. Шундан сўнг Тобагул Мақсуд билан қонуний ҳисоб-китоб қилмоқчи бўлди. Судга ариза бериб, фарзандлари учун нафақа ундириб беришликни талаб қилди. Талаби қондирилиб, нафақа белгиланади. Бундан хабар топган Лолахон кутилмаганда жанжал кўтарди, менга уйланишда хотиним йўқ деган эдинг-ку, деб тўполон қилди.

Икки ўт орасида қолган Мақсуд Тобагул билан муроса қилишга мажбур бўлди. Мақсуд Тобагул билан муносабатларини яхшилаб олгач, биргаликда тижорат қила бошлашди. Эр-хотин Қўқон-Ленинград орасида қатнаб, анча пул жамғаришди.

Тобагул эрининг меҳрибонлиги, ишларининг юришиб турганидан хурсанд бўлди. Унга тўла ишонди.

Бу орада Мақсуд Тобагулга илгари режалаштирган фикрини ётиғи билан тушунтирди - Ленинграддаги уйни сотишса, катта пулга эга бўлишади. Уни айлантиришса, яна шунча пул тайин. Хотинининг ўйланганини кўриб, ширин гапларга ўтди. Пулимиз кўпайсин, бундан зўрини оламиз, мана кўрасан. Сенга ваъда бераман.

Тобагул розиман деганини ўзи ҳам билмай қолди. Тезда харидор ҳам топилиб, уй 4000 АҚШ долларига сотилди. Тобагул ҳаммасини Мақсудга топширди, сўнгра Қўқонга қайтиб келишди.

Катта пул қўлига тушган Мақсуд босар-тусарини билмай қолди. Энди Тобагулни ҳам, ҳовлисидаги иккинчи хотини Лолахонни ҳам унутиб, ёшгина Сабохон исмли қизга уйланиб, Фарғона шаҳрида яшай бошлади. Иккала хотин Мақсудни ахтариб Сабохоннинг уйидан топишди, ишлар жиддийлашди. Тобагул ички ишлар бўлимига шикоят ёзиб, эри алдаб кетгани, уйини 4000 АҚШ долларига сотгани-ю, пулни эри тўлалигича олганлиги, ҳозирда учинчи хотинга уйланганлиги, Мақсуднинг қонуний хотини ўзи эканлигини маълум қилиб, ўғли билан ҳовли уйга прописка қилишларини сўради. Сирлар очилиб, Мақсуд уччала хотиннинг уйига ҳам сиғмай қолди. Бошқа жойларда санғиб юриб, уйнинг пулини ҳам совуриб юборди. У икки ёш хотинидан қўрқмас, аммо Тобагулнинг қўлидан ҳар иш келишини биларди. Боши қотди. Нима қилиш керак? Қандай қилсам, ундан қутуламан? Шайтон васвасасига учди.

Уни фақат ўлдириб қутуламан, бошқа йўл йўқ, деган қарорга келди у. Ўша куни Мақсуд Тобагулнинг уйига ширакайф бўлиб боради. Бечора хотин эрини инсофга келиб қолди, деб ўйлади. Ўртада икки масала турарди. Мақсуд шулардан бирини танлаши керак эди. 4000 АҚШ долларини қайтариб бериш ёки Лолахонни ҳовлидан чиқариб, Тобагулни расмийлаштириш. Мақсуд ҳар иккала йўлни ҳам танламади, шайтон буюрган йўлдан борди. Ичганароғи камлик қилди. Музлатгичдан арoқ олиб симирди. Энди ишни бошласа бўлади, эр-хотин маслаҳатга кўра ўша куни ички ишлар идорасига бориб, юқорида айтилган икки масала ҳақида баённома ёзишлари керак эди. Тобагул кўчага чиқиш олдидан кийиниб, девордаги ойнага боқиб турган пайтда орқа миясига уч ярим килолик гантел қаттиқ зарб билан тушганини билмай қолди. Ваҳшийлашган Мақсуд гантел билан такрор-такрор уриб, жасадни гиламга ўраб, сумкасидаги 1975 сўм пулни олиб, уйни қулфлади-да, қочиб кетди.

Тобагулнинг қотили тез кунда қўлга олиниб, 20 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Эрдавлат ОДИЛОВ,
«Инсон ва қонун» мухбири

НИЯТИ БУЗИЛГАННИНГ РИЗҚИ УЗИЛАР

16 феврал воқеалари ўзининг аёвсиз фожиалари билан ҳамон қалбларимизни ларзага солиб турибди. Огоҳлик, огоҳлик, огоҳлик... Теварак-атрофимиздаги воқеа ва ҳодисаларга ҳамиша сергаклик билан қараш ҳар биримизнинг кундалик одатимизга айланиб бормоқда. Минг афсуски, бузуқ ниятли кимсалар онда-сонда бўлса ҳам учраб турибди. Яккабоғ тумани ички ишлар бўлими тергов гуруҳининг бошлиғи, милиция подполковниги Хуррам ЧОРИЕВ бир нохуш ҳолат ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

Огоҳлик чорраҳасида

- Бурхон Соҳибов - 1965 йилда Шаҳрисабз туманида туғилиб, Яккабоғ туманидаги Шароф Рашидов номли хўжаликнинг Шерози қишлоғида яшаб келади. 1984 йил 15 феврал куни Шаҳрисабз туман суди томонида ЖКнинг 100-моддаси 2-қисми (эски таҳрирдаги) билан судланиб, 4 йил озодликдан маҳрум қилинган, жазони тўлиқ ўтаб чиққан бўлса ҳам бундан ўзига тегишли хулоса чиқариб олмасдан фаолияти тақиқланган жамоат бирлашмалари ва диний ташкилотлар тузиш, кўп миқдордаги гиёҳванд моддаларини ўтказиш мақсадини кўзлаб, қонунга хилоф равишда тегишли рухсатномасиз ўқ-дориларни сақлаш жиноятларини содир этади. Шу йилнинг 17 март куни соат 13 лар чамасида Яккабоғ туман прокурорининг рухсатномасига асосан унинг Шерози қишлоғидаги уйида тинтув ўтказилганда ётоқхонадаги сандиқларда «Хизбут таҳрир» оқимининг ғояларини тарғиб этувчи китоблар бўлиб, уларда ҳукуматни эгаллаш, халифалик давлати тузиш, Ўзбекистон Республикаси яхлитлигини, сиёсий иқтисодий мувозанатини бузишга қаратилган очиқдан-очиқ даъват этувчи ғоялар борлиги аниқланди. Шунингдек, сандиқдан алоҳида-алоҳида қилиб қадоқлаб ўралган 41 грамм «марихуана», 1,6 грамм «опий» гиёҳвандлик воситалари ҳам бор экан. Бунинг устига унинг сандиғидан 11 дона 5,6 мм. Калибрли ўқлар топилган бўлиб, уларнинг ўқ отар қуроллардан отиш учун яроқли эканлиги аниқланди. Унинг бу жиноий қилмишлари учун Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 216-моддаси 1-қисми, 273-модданинг 3-қисми «д» банди, 248-моддалари билан айблов эълон қилиниб, Усмон Юсупов туман суди томонидан 8 йилга озодликдан маҳрум этиш ҳақида ҳукм чиқарилди.

Ғози РАҲМОН

Тафаккур гулшани

Инсон инсонлигини тушунганида меҳнатдан баҳор яратади, дунёнинг кўрки бўлади, у кунлар кимга қачон келади – вақт кўрсатади.

Инсон покликда, ахлоқ–одобда, меҳрибонликда меҳнат қилаверса – гуноҳкор бўлмайди.

ОДАМЛАР ОРАСИДА БЎЛАЙЛИК

Кўзимизга тўтиё қилиб сургувчи, ота-боболаримиз орзу қилган муқаддас мустақиллигимиз энг аввало ўзлигимизни англашдай катта бахт берди. Буюк қозоқ ёзувчиси Абайнинг «Ўзбеклар етиштирмайдиган ва мўл ҳосил олмайдиган экиннинг ўзи йўқ, ер юзида ўзбек савдогарларининг оёғи етмаган жой йўқ, ўзбеклар уддалай олмайдиган ишнинг ўзи йўқ. Ўткир зеҳн, маҳорат, абжирлик ва тадбиркорлик - буларнинг ҳаммаси ўзбекларга хос хусусиятлардир. Вазминлик ва хушмуомалалик ҳам шуларда...» каби сўзлари халқимизнинг ўзига хос жиҳатларига берилган баҳодир.

Янги аср бўсағасида бировга қарам ёки муҳтожлик билан эмас, мустақиллигимизни қўлга киритган ҳолда қадам қўймоқдамиз. Ҳозирги кундаги қўлга киритган барча ютуқларимиз эса ўзимизники. Шунга қарамай, ҳали олдимизда қанча муаммолар бор, буларнинг барчасини биргаликда, жипслашган ҳолда ҳал этмоғимиз лозим. Бу айни ҳақиқат. Лекин афсуслар бўлсинки, ичимизда истиқболимизни кўра олмаётган, шахсий манфаатларини халқ манфаатларидан устун қўяётган баъзи бир хоинлар гуруҳи, турли хилдаги дин ниқоби остидаги террористик оқим вакиллари тинч тараққиёт йўлига ғов бўлишмоқда. 16 феврал куни рўй берган қўпорувчилик ҳаракатлари бунинг яққол далилидир.

Халқимиз азалдан кечиримли, ишонувчан ва содда халқ. «Ўз ичимиздан чиққан бало»ларнинг қилган разил ҳаракатларини таҳлил қилар эканмиз, энг аввало Президентимиз таъкидлаганларидек: «Ғояга қарши ғоя билан курашиш» тарафдори бўлишимиз керак. Тўғри, адашган ёшларимиз бор. «Эгилган бошни қилич кесмайди» деганларидек, ўз қилган гуноҳлари учун авф сўраб келаётганлар ҳам анчагина. Юртбошимиз айтганларидек, «Адашганлар ҳам ўз фуқароларимиз, ўз фарзандларимиз. Уларни эл-юрт корига ярайдиган одамлар қилиб тарбиялаш ҳам бизнинг бурчимиздир». Демак, ёшлар маънавиятини ошириш борасида таълим-тарбия тизимини оширишга кўпроқ эътибор беришимиз лозим.

Қураётган жамиятимизда жонкуяр, фидойи инсонларнинг кўпайиши шубҳасиз, ўзимизга боғлиқ. Инсон дардини инсон олади. Шу маънода И.Каримовнинг қалб ҳарорати билан айтилган сўзлари чамамда ҳар биримизга айтилаётгандек: «Кўпроқ одамлар орасида бўлинглар, халқ турмушидан, ҳол-аҳволидан хабар олиб туринглар. Оилаларнинг муаммолари доимий эътиборингизда бўлсин».

Бундай эзгу ташаббусни ҳар биримиз ўзимизга шиор қилиб, амалда қўллаб-қувватлашимиз зарур.

Меҳри АБДУРАҲИМОВА,
Самарқанд вилояти ИИБ ДАН бошқармаси инспектори

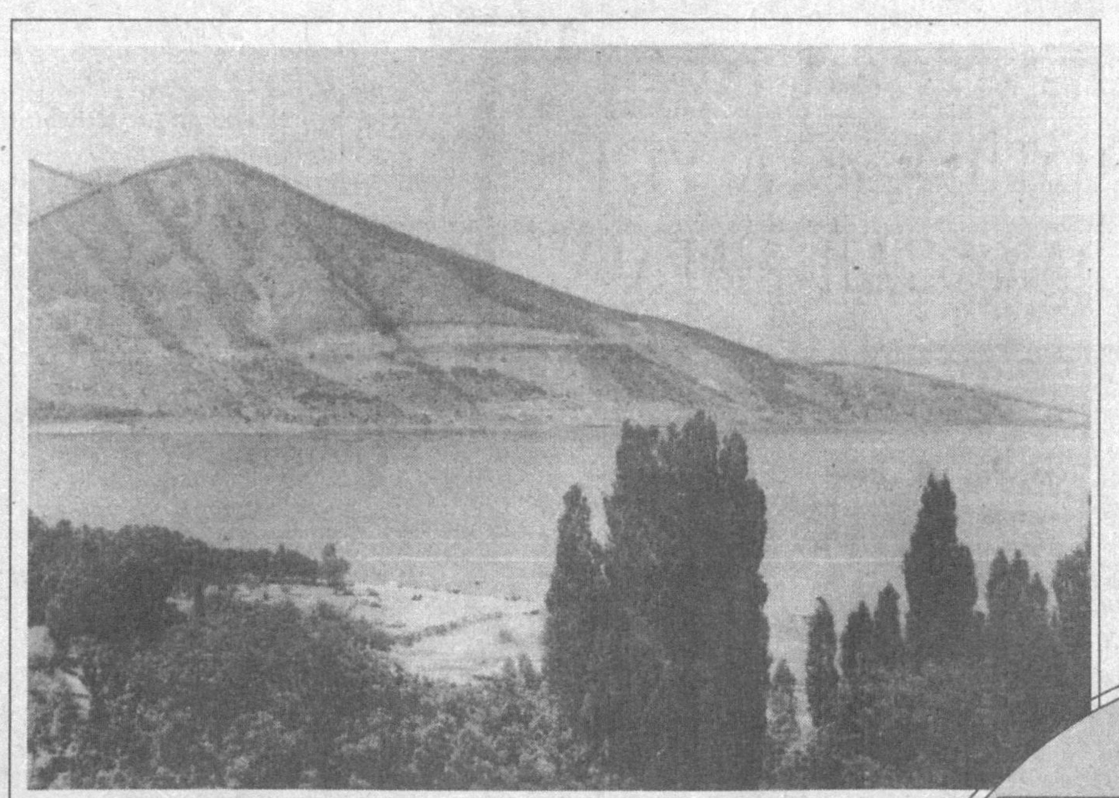

Шу азиз Ватан барчамизники...

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асарида мамлакатимизнинг миллий хавфсизлигига таҳдид солаётган экологик муаммолар ёритиб берилган. Собиқ Иттифоқ тузуми шароитида хўжалик юритишнинг экстенсив усуллари, Ўзбекистоннинг табиий ресурсларидан ваҳшийларча фойдаланиш экологик муаммоларни кескинлаштириб юборди. Мустақил Ўзбекистонда юзага келган экологик инқирознинг олдини олиш экологик сиёсатни илмий асосда ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ қилишни тақозо этади. Ўзбек экологик модели авваламбор шу кунда юзага келган реал иқтисодий, ижтимоий, сиёсий, маданий-маънавий шароитни ҳисобга олиши керак. Бу борада ривожланган ва «экологиялаштирилган» моделларни айнан кўчириб олиб келиш тўғри эмас. Ундан ташқари Р.Ниолас, Н.Ф.Реймерс, Ю.Ш.Шодиметов, М.Заславский каби эколог олимлар бундай «кўчирма» усулнинг тўлақонли ишлай олмаслигини илмий асослаб беришган. Бундай илмий дунёқарашларга қўшилган ҳолда биз республикамизда экологик хавфсиз муҳитни вужудга келтиришнинг уч асосий тамойилини кўрсатиб ўтмоқчимиз:

ТАБИАТНИ ҲУҚУҚИЙ МУҲОФАЗАЛАШ

Биринчидан, экологик маданиятли кишиларни тарбиялаш, яъни қудратли илмий-техник салоҳият билан қуролланиб, янги бозор муносабатларини ўзида шаклланиб бораётган ўзбек фуқаросининг экологик онги, маданияти ва маънавий-руҳий оламини табиатни муҳофаза қилишга йўналтира олишимиз керак. Бунинг учун экологик тарғибот, ўқув-тарбия ва уларни объектив информациялашни, электроалоқа тизимининг тармоқланганлигидан унумли фойдаланиш лозим.

Иккинчидан, табиатни муҳофаза қилиш давлат дастурларининг иқтисодий базасини яратиш, мамлакатни макро ва микро иқтисодий ривожлантириш тадбирлари экологик тизимларнинг бузилиш чегарасига яқин келмаслигини таъминлаш керак. Антропоген ландшафтлар, биоценозлар, электромагнит майдонлар, алоқа доирасидаги кенгликлар, сув акваторияси каби экологик элементларни тирик организмлар фаолиятига зид бўлмайдиган шароитни ушлаб туриш учун уларни қайта тиклаш, мелиорация қилиш, рекультивация, тўлқинлар тарқатувчи эфирларни регинирациялаш учун давлат бюджетидан молиявий, моддий-техник таъминот базасини яратиш ва уларни амалиётда қўллаш иқтисодий самарадорлик йўлларини қўллашни тақозо этади.

Учинчидан, табиат ва жамият ўртасидаги муносабатларнинг ёки ўзаро алоқадорликнинг илмий асосда уйғунлашган ҳуқуқий базасини яратиш ва амалдаги экологик қонунчиликни қайта кўриб чиқиш - кодификациялаш зарур. Чунки Ўзбекистонда бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш жараёни жамиятдаги ҳуқуқий муносабатларни мураккаблаштирмоқда. Экологик-ҳуқуқий механизмнинг янгиланиб бораётган талаб даражасида ишлашини таъминлаш керак. Олий Мажлис томонидан халқаро ҳуқуқ меъёрларига жавоб берадиган қонунлар асосида давлат ва нодавлат ташкилотлар томонидан чиқарилаётган экологияга оид қонуности ҳужжатлари бу ўзаро тўлиқ равишда монанд-мувофиқ бўлишини таъминлаш даркор. Шаҳар ва қишлоқларимизнинг эстетик кўринишига экологик «яралар» яширмаслиги керак. Аҳолини, айниқса, раҳбар ходимларнинг экологик-ҳуқуқий онгини оширишга қаратилган дастурлар ва уларнинг ноқонуний ҳаракатларини жавобгарликка тортишнинг самарали йўлларини ишлаб чиқиш жуда муҳимдир. Н.Робинсоннинг маълумотларига кўра, Осиё мамлакатларида экологик ҳуқуқбузарликка қарши курашнинг юридик жавобгарлик механизми бор-йўғи 3-5 фоизни ташкил этар экан. Гўзаллашиб бораётган Тошкент шаҳрида ҳаракатдаги 33-36 фоиз автоуловлар экологик талабларга жавоб бермаслиги атмосфера ҳавоси бузилишининг асосий сабабчиси бўлиб қолмоқда. Экологик хавфсиз муҳитни таъминлашга қаратилган уч муаммодан энг долзарби - жамиятдаги экологик муносабатларни ҳуқуқий бошқаришни йўлга қўйишдир. Чунки аҳолининг экологик маданиятини шакллантириш ва экологик-иқтисодий устқурмани яратиш бир неча ўн йилликларни ўз ичига олса, экологик-ҳуқуқий бошқарувни амалга ошириш жуда тез суратларда ривожланиб бораётган, халқаро ҳуқуқий талабларга жавоб бера оладиган ҳуқуқий тизим шаклланаётган ва давлатнинг фаол бошқарув тизими йўлга қўйилган Ўзбекистон учун жуда катта куч ва вақт кўрсата оладиган тадбирлар тоифасига киради. Рақобат ва ўз-ўзини бошқарув тамойилларига асосланган бозор муносабатларида кишиларнинг ноэкологик фаолияти уларнинг ҳам молиявий, ҳам маънавий эҳтиёжларини қондира олмайдиган бўлиб қолади. Ҳуқуқий бошқарувга асосланган экологик тадбирлар иқтисодиёт ривожига ҳам хизмат қилади.

Т.МИРЗАЕВ,
П.НИГМАТОВА

МЕҲРУ ОҚИБАТ КЎТАРИЛГАНДА...

Шу йилнинг қиш ойлари эди, Олтиариқда машъум хабар тарқалди: бир оилада ўсиб-улғайган ака-укаларнинг жанжали 7 ёшли фарзанднинг фожиали ўлими билан якун топди. Эшитганлар ёқа ушлаб, наҳотки бегуноҳ гўдакнинг жонига қасд қилишга ҳам одам боласининг қўли борса-я, дея даҳшатга тушишди. Ахир, бир қориндан талашиб тушган ака-ука ўртасидаги низонинг бундай кўргуликка олиб келиши мумкинлигини хаёлингга ҳам келтиролмайсан, киши. Қолаверса, меҳр-оқибатни, жигарчиликни ҳар нарсадан устун қўядиган халқимизда бир оила фарзандлари аҳиллиги, ака-укаларнинг бир-бирларига қанот бўлиб, аҳил яшашлари ҳақида қанча-дан-қанча ривоятлар, эзгу ҳикоятлар бор. Мана, шундай нақллардан бири.

Бир кишининг икки ўғли бор экан. Кунлардан бир кун ота уларни бир-бирига оқибатли бўлишини тайинлаб, ризолик тилаб, дунёдан ўтибди. Ака-ука ота насиҳатларини инобатга олишиб, бир-бирларини шундай ҳурмат қилишар эканки, уларни кўрган хотинлари ҳам ўзаро жуда иноқ экан. Ака-ука деҳқончилик билан шуғулланишар, буғдой экишиб хирмонда ҳосилни тенг бўлишиб олишаркан. Бир куни ҳосилни бўлиб олишиб, улар уйга қайтишибди. Ака кечқурун уйида ётиб ўйлабди: «Мен ака бўлсам, ўғилларим дастёр бўлиб қолди, укамнинг фарзандлари ҳали ёш, унга ёрдам беришим керак» дебди-да, кечаси хирмонга бориб ўзининг буғдойидан укасиникига қўшиб қўйибди.

Шу кеча уканинг хаёлига ҳам акасига ёрдам бериш фикри келибди: «Акамнинг фарзандлари меникидан кўп, менга бунча буғдой кўплик қилади» деб хирмонга бориб, буғдойидан олиб акасиникига қўшиб қўйган экан. Бу ака-укалардаги меҳр-оқибат болаларига, авлодларга ҳам ўтиб, ҳалиҳануз улар ота-боболарининг яхши фазилатларини давом эттиришар экан...

Ҳа, юртимизда бундай аҳил оилалар сон-саноқсиз. Бироқ биз юқорида сўз очган фожиа сабабчилари - олтиариқлик ака-укалар низосига ўхшаш ҳолатлар ҳам учраб туради.

Ука - Омилхон Орипов ҳали уйланмаган, ёши 24 да, ота-онаси билан бир ҳовлида яшарди. Акаси Алихон эса бошқа ҳовли олиб, оиласи билан чиқиб кетган. Омилхон ёшлигиданоқ кўрсроқ, бўлар-бўлмасга жаҳли чиқадиган пайтларда ота-онасини ҳам гап билан қайириб ташларди. Буни кўрганда ака укасини тартибга чақирмоқчи бўлса, ўртада жанжал чиқиб, баъзан муштлашишга айланиб кетар эди. Она бечора ўртага тушар, ота эса беғамроқ, «Кампир, нима қиласан ўзингни қийнаб, бири бирининг гўштини емайдими» деб қойирди. Омилхон ота-онам ҳам мени ёмон кўради, нима яхши нарса бўлса акам Алихонга беради, ёшим 24 дан ошаяптики, уйлаб қўйиш ҳақида гап очишмайди. Ҳаммасига шу акам сабабчи, ишлаб, пул топиб уйлансин, шунда қадримизга етади, деган сўзларни ҳам бир неча бор айтган.

Ана шундай ўйлардан дарғазаб бўлган Омилхон ўша куни кўнглини ёзай деб магнитафон эшитмоқчи бўлганди, аксига олиб уйдаги магнитафонни акаси олиб кетган экан. Бундан ғазаб отига минган Омилхон аламини шу бугуноқ олмоқчи бўлиб, акасининг уйига бориб тўполон кўтарди, келинойисининг олдида акасини бир пуллик қилиб магнитафонни олиб келади. Орадан икки кун ўтгач, Алихон хотини ва ўғли Фирдавсни олиб, эски ҳовлиларига келади. Ўтириб фотиҳа қилишгандан сўнг Алихон ота-онасига укаси Омилхоннинг икки кун бурун уйига бориб, тўполон кўтаргани ҳақоратларини қўшиб-чатиб гапиради, ишонмасанглар ўзидан сўранглар, деб уйда ётган укасини чақириб чиқади.

Омилхон ҳали шаштидан тушиб совимаган, устига-устак акаси яна эски гапларни қўзғаяпти. У жазавага тушиб, энди сени бутунлай ўлдириб, тинчиб қўяқолай, деб пичоқни кўтариб акасига ҳамла қилади. Укасининг важоҳатидан қўрққан ака қочиб кетади. Акасига етолмай дарғазаб бўлган Омилхон ошхона олдидан ўтиб кетаётганда акасининг 7 ёшли ўғли Фирдавсни кўриб, аламини боласидан олмоқчи бўлиб, унинг томоғи тагига пичоқ тортиб юборади. Бу даҳшатли воқеа ҳамманинг кўз олдида содир бўлади...

Ноқобил фарзандларнинг уруш-жанжалларидан адойи тамом бўлган она бу мусибатни кўтара олмай, дунёни тарк этади. Фалокат бир келса қўша-қўша келади деганларидай, носоз, ноаҳил бу оила бошига аза устига аза ёғилади...

Меҳр-оқибат кўтарилганда нафақат оила дастурхонидан хайру барака кўтарилади, балки хотиржамлик, тани соғлик ҳам бундай турмушни тарк этади. Муросага кела олмайдиган одамларнинг ҳолига вой!

Э.ОДИЛОВ

«Инсон ва қонун» газетасининг шу йил 17 август сонида берилган «Жангари хўрозлар» сарлавҳали мақолани қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Муаллиф таъкидлаганидек, ҳаётда жангари хўрозлар кўп учрайди. Лекин мен ёзмоқчи бўлган кўйидаги воқеа хўрозлар беллашувидаги айрим урушқоқ «такалар» ҳақида.

Акс - садо

ХЎРОЗ ЖАНГИДАГИ "ТАКАЛАР"

Аминмизки, ҳар қандай одам ишдан сўнг дам олишни хоҳлайди. Хўш, ана шу дам олиш нима ўзи? Буни ким қандай тушунади? Балким, бу ҳақда баҳслашишнинг ўзи ноўриндир. Сабаби, ҳар ким ўзича ҳордиқ чиқаради. Минг афсуски, ҳаётда шундай инсонлар ҳам бўлар эканки, дам олишга бориб, ўзгалар оромини бузади. Кўпчиликнинг асабига тегиб, қарғишга ботади.

Ўрта Чирчиқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг 10-бригадасида истиқомат қилувчи Абдулла Бойчиев 15 йиллик жазони ўтаб чиққач, бригадага ишга жойлашди. Толеини қаранг, кўп ўтмай қўшни маҳаллалик бинойидеккина, ақлли, хушли, келишган чиройли қизга уйланиб ҳам олди. Уйли-жойли, фарзандли бўлди. Қишлоқдаги тўй-маъракаларга аралашиб, сипо йигит бўлиб юрувди. Кунларнинг бирида юқорида таъкидлаганимиздек, унинг ҳам дам олгиси келиб қолди. Хўш, қиттай-қиттай қилсинми? Ўйлаб қараса, чўнтакдаги иқтисод бунга тўғри келмайди. Олиб бориб сотай деса томорқада ҳали экинлар пишмаган. Пул сўраганда «мана сенга қарз» деб бериб турадиган бирорта мард қўшни ҳам йўқ. У ўйлай-ўйлай миясига келган фикрдан қувониб кетди. Эрталаб маҳалладаги болалардан эшитган «бугун хўроз уриштириш бўлади» деган гапни эслаб, бир дам олсак олибмиз-да, деб қишлоқдаги 45-ўрта мактаб ҳовлисига борди.

Ҳақиқатан ҳам бу ерда хўроз уриштириш давом этарди. Одам кўп. Кўпчилиги ёш болалар. Қирқ тўққиз ёшни қоралаган Абдулла уялмай-нетмай ўзини хўрозлар жангини томоша қилаётган ёшлар орасига урди. Сўраб-суриштиришса ҳар бир хўрозга фалон сўмдан пул тикиш белгиланибди. Абдулла ҳам чўнтак билан иши йўқ битта хўрозга айтилган суммани ваъда қилди. Шунда йигитлардан бири огоҳлантирди:

- Абдулла ака, гап битта-я?..

- Эй, нималар деяпсан ўғил бола. Ё мени билмайсанми?

Йигитлар қўл ташлашади. Гап гап билан. «Қиморбоз»ларнинг бу гаровидан бехабар даврадаги хўрозлар роса чўқишади. Абдулла қўллаб-қувватлаган жонивор ютқазиб қўяди.

- Қани, мулла ака пулни чўзинг, - сўрайди ютган хўроз эгаси Шуҳрат Дуйсенов хурсанд ҳолда.

- Қанақа пул, - ўзини гўлликка олади Абдулла. - Чўнтагимда бир тийиним йўқ-ку, сен билан гаров ўйнайманми? - дея у Шуҳратни кўпчиликнинг ичида мулзам қилмоқчи бўлади.

- Ваъда бердингизми, эркак сўзни устидан чиқиши керак, - қизишади Шуҳрат.

Шу тариқа йигитларнинг оғзидан куракда турмайдиган қўпол сўзлар чиқди. Оқибатда Абдулла билан Шуҳрат жанжаллашиб қолишади. Ур-сур бошланади.

Анча йил ҳибсхона тупроғини ялаб келган Абдулла Бойчиев бундай хўрликка чидай олмади. Пайтдан фойдаланиб, бир ўзини кўрсатиб қўймоқчи бўлади. Ён чўнтагидан қаламтарош олиб, қаршисида турган Шуҳратнинг юзини қулоғи билан тилиб юборади.

Бу ҳолни кузатиб турган одамлар уларни ажратиб қолишди. Афсуски, вақт кеч эди. Шуҳратнинг Тошкент вилояти травматология касалхонасида даволанишига тўғри келди. Судга оид тиббий экспертизанинг хулосасига кўра, фуқаро Ш.Дуйсенов соғлиғининг қисқа вақт ёмонлашувига сабаб бўлган енгил шикаст олгани тасдиқланган.

Мана, сизга дам олиш. Яхши ҳамки ён атрофда одамлар бўлган. Акс ҳолда воқеа нима билан тугаши сиз билан бизга қоронғу эди. Шу йил 19 май куни туман судида Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 277-моддаси 2-қисми «В» банди билан айбланган Абдулла Бойчиевнинг жиноят иши кўриб чиқилди. Суд ҳайъати судланувчини оилавий шароитини, қарамоғида икки нафар ёш болалари борлигини, қилмишидан пушаймон эканини, жабрланувчининг даъвоси йўқлигини, енгиллик бериш ҳақидаги талабини ўрганиб чиқиб, уч йил муддатга озодликдан маҳрум қилди.

Лекин Ўзбекистон Республикаси Президентининг Хотира ва Қадрлаш куни муносабати билан Амнистия тўғрисидаги Фармонининг 2-моддасига асосан Абдулла Бойчиев жазодан озод қилиниб, авф этилди.

Президентимизнинг бундай олижаноб ғамхўрлигидан Абдулла ва унга ўхшаган кимсалар тегишли хулоса чиқариб олишлари шарт. Зеро, бошқалар ҳам хўрозлар жангидаги урушқоқ «такалар»га ўхшаб идорама-идора югуриб қолишмасин.

Т. ЗАЙНУТДИНОВ,
Ўрта Чирчиқ туман суди судьяси

Шу сонга, хабар

МУЗЕЙ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Мамлакатимиз аҳли республикамиз мустақиллигининг қутлуғ 8 йиллик байрамини катта ютуқлар, қалбдаги чексиз қувончлару келажакка бўлган ишонч билан нишонладилар.

Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигида ўтган байрам тантанаси ҳам дилларга ўзгача шукуҳ бағишлади.

Шуни айтиш керакки, дастлаб Фуқаро мудофааси штаби термини билан аталиб келган бу тизим мустақиллик шарофати билан 1996 йилнинг март ойидан бошлаб Фавқулодда вазиятлар вазирлигига айлантирилди. Шу қисқа вақт мобайнида мамлакатимиз ҳудудида рўй бериши мумкин бўлган фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш борасида кўпгина ишлар амалга оширилди. Ана шу ижобий ўзгаришларнинг самараси ўлароқ байрам арафасида вазирликда музей ташкил қилинди.

Музейда «Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда» бош лавҳа остида республикамизда мустақиллик йилларида қурилиб, ишга туширилган корхоналарнинг фаолиятини акс эттирувчи фотолавҳалар ўрин олган.

Шунингдек, юртбошимиз И.А.Каримовнинг ўтган йили июл ойида Шоҳимардон қишлоғига ташриф буюриб, табиий офат оқибатларини тезда бартараф этиш, янги турар-жой биноларини қуриш, аҳолига моддий ёрдам кўрсатиш борасида йўл-йўриқ бераётганлиги лавҳалари тасвирланган суратлар ҳам қўйилган. Вазирлик фаолиятига оид ҳар хил расмлар, экспонатлар, авария-қутқарув кучларининг иш жараёнлари акс эттирилган фотосуратлар томошабинларда катта қизиқиш уйғотиши табиий.

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазири, юридик фанлари доктори, профессор Б.Қосимов аҳоли хавфсизлигини таъминлаш йўлида узоқ вақт хизмат қилиб, айни пайтда истеъфога чиққан фахрийлар ҳузурида сўзга чиқиб, музейнинг ташкил этилиши ҳақида сўзлаб берди, уларни қутлуғ байрам - Мустақиллик куни билан табриклаб, эсдалик совғалари топширди.

Истеъфодаги полковниклар Ю.Бозоров, Н.Очилов ва бошқалар музей ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб, вояга етаётган ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда музейнинг муҳим аҳамият касб этишини таъкидладилар.

Ўз мухбиримиз

"Жангари хўрозлар"
"Инсон ва қонун" (1999 йил, 17 август)

Акс - садо

ФАРЗАНДИНИНГ ҚОТИЛИ БЎЛДИ

«Хиёнат ва жазо»

Барно 1995 йилнинг август ойида Ховос қўрғонида яшовчи Ғайратга турмушга чиққан эди. Аммо орзу-ҳавасга тўла оила тўққиз ой ўтмаёқ барбод бўлди. Севимли ёрининг ўз волидаи муҳтарамасига тан жароҳати етказиб, икки йил муддатга озодликдан маҳрум этилгани, уч ойлик ҳомиласининг нобуд бўлиши Барно учун тақдирнинг кутилмаган зарбалари эди. Эҳтимол ҳаётидаги ана шу мудҳиш кунлар бўлмаганида, кейинги таъна-дашномлар уни аросатда қолдирмаган бўлармиди? Энди эса чексиз аччиқ надоматлар...

Ғайрат қамоқхонадалигида Барно яна ота-онаси билан яшай бошлади. Янгиер шаҳар маданият уйида ишлаётган кунлари болаликдан бирга ўсган дугонаси Дилфузани учратиб қолди.

- Дугонажон, - деди у, - ҳар куни Карвонсаройга қатнаб юрасанми? Меникида икковимиз бирга яшайверамиз.

- Майли-ку, лекин ота-онам нима дер экан?

- Парво қилма, ахир биз азалдан қўшни эдик, дугона эдик-ку!

Барно кулимсираб, индамайгина бош эгди. Мана шу ризолик охир-оқибатда уни панжара ортига тортувчи сўқмоқнинг боши эканини у хаёлига ҳам келтирмаганди...

Кунларнинг бирида Барно ёшлигида кўнгил қўйган йигит Эҳромни учратиб қолди. Дилфузанинг уйи ўша кундан бошлаб, икки севишганнинг қалбида эҳтирослар жунбушга келадиган масканга айланди.

«Ишқий саргузаштлар» туфайли қорни дўппайиб қолган Барно ҳар доим қачонлардир юрагини забт этган йигитни кўрганида: «Нима қилиб қўйдинг, Эҳром?» дер эди ўзича...

- Иккаламиз турмуш қурамиз, тамом-вассалом!

Барно Эҳромнинг ушбу жавобидан қанчалик севинса, эрини - жазони ўтаётган Ғайратни эслаганида юраги орқага тортиб кетар эди. «Жазо муддати тугашига ҳам жуда оз фурсат қолди. У келса нима деб жавоб бераман?! Устига-устак уни охирги марта кўрганимга ҳам бир йилдан ошди. Ҳомилам эса...»

Ниҳоят Ғайрат ўз уйига қайтди. Улар учрашдилар. Ғайрат воқеадан воқиф бўлгач, кўзи қонга тўлсада, жаҳлини боса олди. Секингина:

- Бор, судга ажрашиш ҳақида ариза беравер, - дея олди холос.

Барнони қийнаган ваҳималар ортда қолди. Энди Ғайрат билан оралари очиқ. Ой-куни яқинлашаётганлиги боис Янгиерга бора олмас, Эҳром билан учрашишларига имконият йўқ эди. Балки Эҳромнинг ҳам Барнодан Ғайрат топа олмаган вафони топа олмаслигига кўзи етдимикан... Бу ёғи жумбоққа айланди. Улар яна аввалгидек бегона бўлиб қолишди.

Шу йил феврал ойининг охирги куни Барнони дард безовта қила бошлади. У ўзи йўл қўйган хато азобидан шу кўйга тушдики, ҳатто ўз онасига «Мен она бўламан...» деб айта олмади. Бир неча дақиқадан сўнг туғилажак илк фарзанди унга қувонч эмас, иснод олиб келишини ўйларди.

Дард тутганида соат тунги уч эди. У дарҳол устидаги кўрпани ирғитдида, ошхонага кириб, қайчини олди. «Ишқилиб, уйда туғиб қўймасам бўлгани. Йўқса, ота-онам ва акаларим олдида шарманда бўламан... Бунчалар азоб, менга ким ёрдам беради - ҳеч ким, ҳеч ким...» Барно уй ортига темир-терсак ва эҳтиёт қисмлар уюмига етгач, ортиқ қадам ташлай олмади. Мадорсизликдан ўтириб қолди... Ва феврал совуғи ҳукм сураётган кўчада инграганича кўчқордек ўғил кўрди. Барно ўта мажолсиз бўлса ҳам туғилган заҳоти тупроққа тушган чақалоқнинг киндигини қайчи билан кесди. Кейин оғзига кўкрак тутди. Ахир, унинг йиғисини ҳеч ким эшитмаслиги керак эди-да... Йўқ, ивирсиб ўтиришнинг пайтимас... Барно ўзига-ўзи шундай деди-ю, атрофга аланглади.

...Барно чақалоғини ахлат-чиқинди идиши устидаги эски костюмга ўрадида, бир четга ётқизиб қўйди. Ердаги қонни белкурак билан қириб, бир зум хаёлга чўмди: «Ҳаммаси пинҳона бўлди. Учрашувлар, висол онлари ҳам, гўдак ҳам... Энди болани бир ёқли қилсам «қопқоқ» ёпиқлигича қолиб кетади...»

Барно темир йўл яқинидаги ариқ томон юрди... У пишиллаб беозоргина ухлаётган чақалоққа сўнгги бор тикилиб деди: «Сенинг ҳаётда мавжудлигинг менга фақат иснод келтиради. Сенинг туғилишингда ким айбдор, билмадим? Мени кечир...». Она унсиз йиғлади, йиғлади-ю, ҳаётга нисбатан дилида қандайдир куч ва нафрат пайдо бўлди. Азобига шу гўдак гуноҳкордек, уни муздай сув оқаётган ариққа улоқтирди! Аммо «она» бу қилмишидан надомат қилмади. Ортига қарамай уйга етиб келди.

- Қизим, нега рангинг оқариб кетган? Тобинг йўқми? - сўради тонгда Меҳри хола ва «Тез ёрдам» чақирди. Шифокорга Барно боши қаттиқ оғриётганини айтди.

Уч-тўрт кун ўтиб, Меҳри хола кўчадан янги гап топиб келди:

- Қизим, қайсидир бешафқат янги туғилган чақалоқни темирйўл ортидаги ариққа ташлаб кетибди. Бечора бола муз билан қоришиб кетган.

Она-бола тумонат одам тўпланиб турган жойга шошилишди. Барно унсиз йиғлаётганини онасига сездирмасликка ҳаракат қилди...

Барно Турдимуродова Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 99-моддаси билан икки йил муддатга озодликдан маҳрум этилди. Аммо кўз очиб кўрган фарзандининг ёди уни бир умр таъқиб этавериши тайин.

Алишер АБДУЛЛАЕВ,
Янгиер шаҳар прокуратурасининг катта терговчиси,
Ҳасан АБДУВОҲИДОВ,
журналист

Фармон ва ижро

ҚОНУН ТАЛАБИ — ҲАҚҚОНИЙ ТАЛАБ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий ночорлиги ва шартнома мажбуриятларини бажаришда мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш тўғрисида»ги Фармонини бажара бориб, Сурхондарё вилояти адлия бошқармаси ходимлари 1999 йилнинг ўтган олти ойи давомида жами 26378690682 сўмлик 5.237 та шартномалар тузилганлигини аниқладилар. Шундан 3248210450 сўмлик 749 та шартномани тузишда бевосита ҳуқуқий ёрдам кўрсатилди.

Шунингдек, хўжалик ва корхоналарда 1427805108 сўмлик 324 шартнома нотўғри тузилганлиги аниқланди ва уларнинг аксарияти қайта туздирилди.

Текширишларда шартномавий муносабатлар амалдаги қонун талаблари асосида бажарилмаётганлиги, жумладан, тузилган шартномалар Ўзбекистон Республикасининг «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги қонун талабларига биноан ҳуқуқий экспертизадан ўтказилмагани аниқланди. Бунга Қизириқ туманидаги «Кунчиқиш» ДФХ билан «Пахта» ҳиссадорлик жамияти ўртасида 118.030.000 сўмлик 4919 тонна пахта, тумандаги дон маҳсулотларини қабул қилиш корхонаси билан 33.988.900 сўмлик 2809 тонна донга тузилган шартнома, Қумқўрғон туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги билан «Пахта тозалаш» ҳиссадорлик жамияти ўртасида тузилган 69.887.100 сўмлик 269.00 тонна пахта ва «Олтин бошоқ» ДМКК билан 24.012.000 сўмлик 2001.0 тонна дон учун тузилган шартномалар, шунингдек, Жарқўрғон туманидаги Т.Шобуров хўжалиги билан пахта тозалаш заводи ўртасида 3122 тонна пахта учун тузилган 79.923.000 сўмлик шартнома, Сариосиё туманидаги «Дўстлик» ширкат хўжалиги билан туман пахта тозалаш заводи ўртасида 24.794.000 сўмлик 980 тонна пахта учун тузилган шартномалар мисол бўла олади.

Ушбу камчиликларни бартараф этиш мақсадида қайд этиб ўтилган хўжалик юритувчи субъектларга амалий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатилиб, ҳокимликлар, юқори ташкилотларга тақдимномалар киритилди.

Бойсун туманидаги «Йўлдош» фермер хўжалиги туман дон маҳсулотлари қабул қилиш корхонаси билан тузган шартнома бўйича қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сифат давлат инспекциясидан рўйхатдан ўтказилмаганлиги, корхона томонидан фермер хўжалигига аванс маблағлари тўланмаганлиги аниқланди. Туман улгуржи мева-сабзавот ҳиссадорлик жамияти «Ғайрат» жамоа хўжалигига шартномаларда белгиланган аванс пулларини хўжаликларга ўтказмаётганлиги натижасида хўжаликда етиштирилган маҳсулотлар сотилмай қолмоқда.

Кўпгина шартномаларда амалдаги қонун талабларига кўра томонлар ўртасида келишилган маҳсулот нархлари, миқдорлари кўрсатилмаган, томонларнинг мулкий жавобгарликлари, шартлари, мажбуриятлари қайд этилмаган.

Шунингдек, тузилган шартномаларнинг ижро интизоми ўрганиб чиқилганда томонларнинг шартнома мажбуриятларини бажармаслик ҳолатлари ҳам кўп учрайди. Айрим шартномаларнинг тузилган саналари, томонларнинг реквизитлари, ҳатто мансабдор шахсларнинг имзолари ва муҳрлар қўйилмаган. Масалан, Термиздаги «Гўшт-сут» савдо ҳиссадорлик жамияти билан «Ислом тепа» корхонаси ўртасида тузилган 550.000 сўмлик шартномада етказиб бериладиган маҳсулотнинг миқдори, сифати, ассортименти, ҳисоб-китоб қилиш тартиби, тарафларнинг мажбуриятлари кўрсатилмаган, мажбуриятлар бажарилмаганда уларнинг жавобгарлигини, низоларни ҳал этиш тартиби ва бошқа ҳолатлар назарда тутилмаган. «Термиз-сут» ҳиссадорлик жамияти раҳбари А.Алпомишев, бош ҳисобчи Ш.Эломоновларнинг масъулиятсизликлари оқибатида тузилган барча шартномалар қонун талабларига жавоб бермаслиги аниқланди. Бу мансабдор шахсларга нисбатан интизомий жазо чоралари кўрилиши учун юқори идораларга тақдимномалар киритилди.

Ходимларимиз ёрдами билан Денов туманидаги «Й.Тўраев» жамоа хўжалигининг 327.942 сўмлик, А.Каримов номидаги хўжаликнинг 60.300 сўмлик талабномалари реал суммаларда ундирилиб берилди.

Республикамизнинг мустақил давлат деб эълон қилинганлигига 8 йил тўлганига қарамай Жарқўрғон, Қумқўрғон, Қизириқ ва Термиз туманларидаги маҳсулот сифатини аниқлаш давлат инспекциялари ходимлари томонидан Ўз.ССР давридаги мавжуд бўлган муҳрлар билан шартномаларни рўйхатдан ўтказиб, қайд этиб борилаётганлиги аниқланди.

Шуни таъкидлаш жоизки, айрим хўжалик, корхона ва ҳокимликларнинг ўзида ҳам қонун, фармон, қарорларни яхши билмасликлари натижасида ишимизга тўсқинлик қилинмоқда. Ангор тумани корхона ва ташкилотларининг мансабдор шахслари ходимларимизга туман ҳокимияти бу борада рухсат бермаганлигини айтиб, кенгайтирилган мажлисда адлия ходимлари томонидан кўрсатилаётган бундай амалий ёрдамларга муҳтож эмасликларини билдиришган. Ўз навбатида бу келтирилган важ ва тушунмовчиликлар бошқармада ўрганиб чиқилиб, туман ҳокимлигига махсус хат битилди. Ўтган олти ой мобайнида киритилган тақдимномаларга асосан 18 мансабдор шахс жиддий огоҳлантирилиб, 7 нафари эгаллаб турган лавозимидан четлатилди.

Хуллас, вилоят адлия бошқармаси текширишларини сифатли ўтказиш, аниқланган камчиликларни бартараф қилиш учун барча қонуний таъсир чораларини қўллашга алоҳида эътибор бермоқда.

Фахриддин ҚЎЛДОШЕВ,
Сурхондарё вилоят адлия бошқармаси бўлим бошлиғи

Луқма

«ЭЪТИРОЗГА ЎРИН ҚОЛМАСДИ», АГАР...

«Ҳуқуқ» газетасининг 1999 йил 31 август сонида «Ўзбекистон Республикаси Прокуратурасининг Фахрий ходими» кўкрак нишони муаллифи, «Қонун ҳимоясида» журналининг масъул котиби Ғофуржон Алимов мазкур нишонни яратиш хусусида жуда чиройли фикр юритибди. Табриклайман, Ғофуржон! Аммо сўз орасида бизнинг «Инсон ва қонун» газетамиз ҳам ана шу нишон нусхасидан айнан кўчирма олиб фойдаланаяпти, деб эътирозга ўхшаш жумла ишлатиб юборибсиз-да. Шуниси сал ярашмабди. Нега дейсизми? Ушбу сатрлар муаллифи сиз ишлаётган «Қонун ҳимоясида» журналини ташкил этган, Низомини ишлаган, шакли ва безакларини шахсан чизиб-тузиб берган, тасдиқдан ўтказган, расмий тарафларини ҳал қилган шахс эканлигини, сизни ҳам у ерга ишга «тортган»лигини яхши биласиз-а, укажон? Ўшанда илгаридан мавжуд бўлган қилич ва қалқон ўртасига давлат байроғи тасвири ва унинг оқ қисмига давлатимиз гербини компьютерда кичрайтириб туширтирган камина эдим. Кечагидай эсимда, шу тасвирни сиз билан биргаликда журнал номи билан ёзиб, сиз чизиб, қоғозга олдирган эдик. У пайтда «Прокуратура Фахрий ходими» кўкрак нишони ишланмаган эди. Йўқ эди. Салдан сўнг камина бошқа ишга, жумладан, «Инсон ва қонун» газетасига бош муҳаррирликка ишга ўтдим, ўзим яратишда бош бўлган, ҳисса қўшган ва ўзимга ёқиб қолган рамзни газета номига қўшиб кўчирдим. Кейинроқ айнан шу «чизма» раҳбариятингизга кўпроқ ёқиб қолиб, уни қабул қилишган бўлса ёки ҳатто миллий қилич ва қалқондан ишланган «чизма»ларингиз ўтмаган бўлса, бунга «айбдор» эмасмиз, ахир, тўғрими, укагинам? Ёки ҳаммуаллифлик даъво қилайми? (буниси ҳазил). Келинг, Ғофуржон, сиз ҳам эътирозга ўрин қолдирманг, биз ҳам луқмага...

Файзулла ҚИЛИЧЕВ

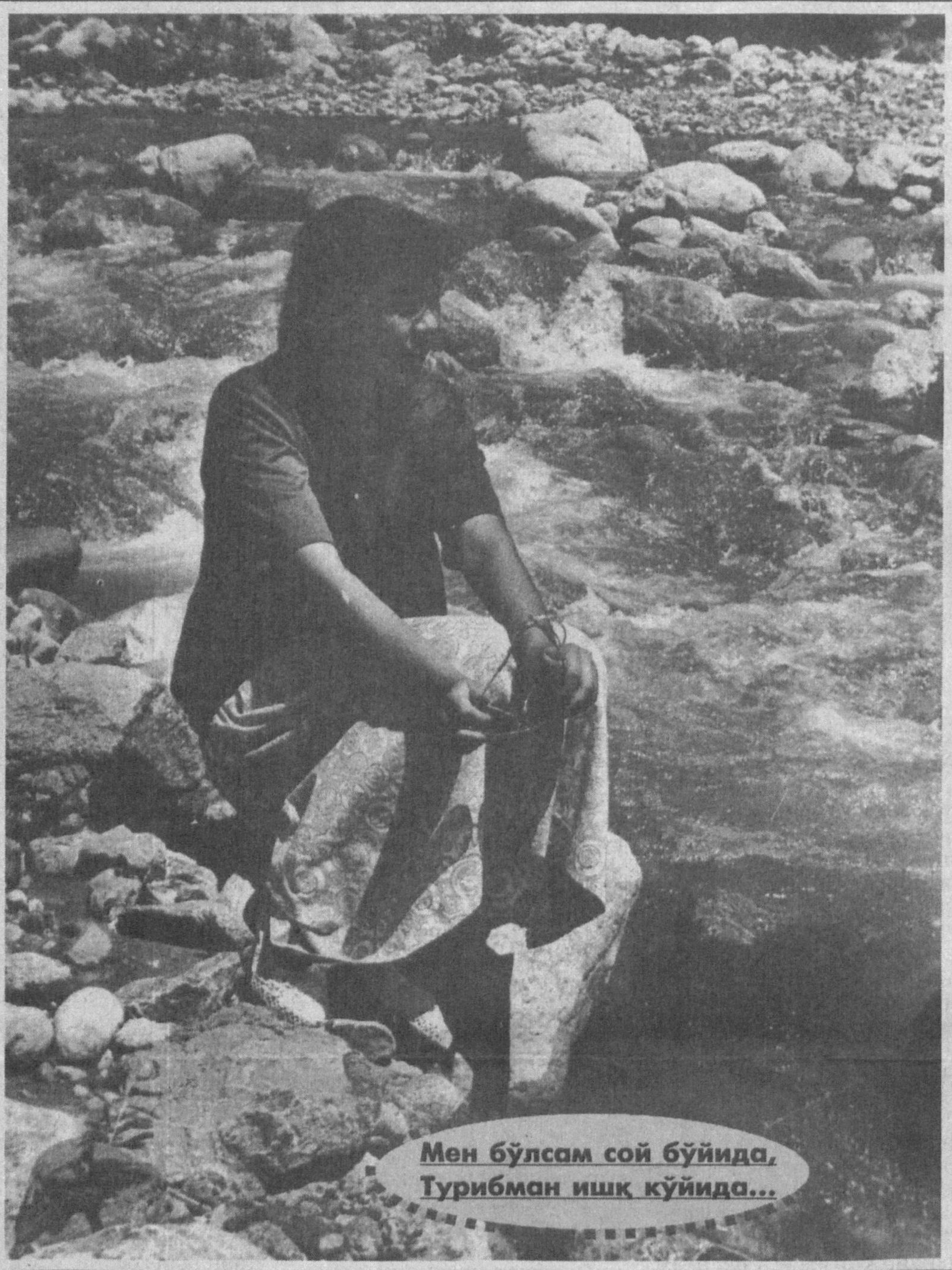

Мен бўлсам сой бўйида,
Турибман ишқ кўйида...

ЭЪЛОН:

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Тошкент Давлат юридик институти профессор-ўқитувчиларини лавозимларга тайинлаш учун қуйидаги кафедралар бўйича

ТАНЛОВ ЎТКАЗАДИ:

1. Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи;
2. Давлат ҳуқуқи ва бошқаруви;
3. Маъмурий ва молия ҳуқуқи.

Аризалар бериш муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Манзилимиз: 700047, Тошкент шаҳри, Сайилгоҳ кўчаси, 35-уй, 24-хона.

1999 йил - Аёллар йили

ДУГОНАЛАР

ҲИКОЯ

Зарифахон севинчдан ўзини қўярга жой тополмай қолди. Кимсан, йигирма йилдан бери Тошкентдай катта шаҳарда яшаб, унутиб ҳам юборай деган ёшлик дугонаси йўқлаб, меҳмон бўлиб келибди.

- Вой айланай, Гўзал! Ўзингмисан, эсон-омонмисан?! Бормисан! Офтоб қаёқдан чиқди? Сизларни кўрадиган кун ҳам бор экан-ку! Шаҳарлик бўлиб кетиб, биз қишлоқиларни бутунлай унутиб юбординигми, деб ўйлагандим, - қайта-қайта бир-бирларини ўпишиб, қучоқлашиб кўришишди.

- Бу ким, ўғилчангми? - бир қадам нарироқда уларга қараб, ҳайрон бўлиб турган йигитчанинг елкасидан олиб сўради.

- Бу кичкинам Темур, наригиси қизим Азиза, ҳу-у... орқароқда ҳуркиб турган киши поччанг, Ўткир ака! - деди Гўзал уларни бир-бир таништириб.

- Онасига ўхшаб мунча чиройли! Бўйингиз чўзилиб қолибди-ку, айланай! Яхшимисиз! - Азизани беозор қучоғига олиб, ҳазил гаплар билан суйиб сўрашди. Азиза ҳам бу аёлнинг меҳрибонлигидан эриб кетдими, эски қадрдонини топиб олгандай анчагача қучоғидан қўйвормади.

- Тенгдош ўғлим бўлганида ўзим келин қилардим сени! - деб Зарифа уни қитиқлаб қўйди.

Навбат поччага келганида дадил бориб, елкасидан олиб кўришаркан:

- Чарчамай юрибсизларми, хуш келибсиз! - деди самимий. - Машиналаринг бор экан, дугонамни тез-тез олиб келиб турсангиз бўлмайдими? Полизда қовунлар пишиб ётибди, ишкомларда узумлар, олма-ю шафтолиларни айтмайсизми! Ҳаммаси ғарқ пишган... Келинглар, келинглар, хуш келибсизлар! - деди яна бир марта.

- Болалар қани, поччам йўқлар? - сўради Гўзал.

- Болалар боғда, поччанг полизда. Ҳозир отчопар ўғлимни юбораман, хабарлаб келади. Сизларни келганларингни эшитса, бир қоп семиради поччанг... Зафар, ҳо Зафаржон! - деб товуш берди. - Ухлаб қолган шекилли, болагинам кечаси билан телевизордан бўшамайди, умрингдан барака топкурлар.

Ичкаридан сочлари жингалак ўғилчаси кўзларини ишқалаб чиқди. Меҳмонлар билан қўл бериб сўрашиб, ҳаммага бир-бир кулиб қараб:

- Ойижон, ҳозир ҳаммаларини айтиб келаман, - деди-да, бир чўпни тойчоқ қилиб миниб, чопқиллаб кетди. Гўзалнинг ўғилчаси унинг ортидан оғзи очилиб қараб қолди.

Зарифа югуриб-елиб ҳовлининг чап биқинидаги ариқ лабига сув сепиб, қоратол тагидаги супага шинамгина жой тайёрлади, дастурхон ёзди. Ҳаво анча иссиқ бўлишига қарамай, сув борлиги учунми, тайёрланган жой салқин, ғир-ғир шабада эсиб турарди. Орадан бир-икки пиёла чой ичгунча фурсат ўтмай, Зарифанинг эри болалари билан бир қучоқ бўлиб кириб келди. Ҳовли тўлди-қолди. Бири олма, бири узум, бири шафтоли, бири қовун кўтариб келди.

Зарифанинг эри чиндан ҳам меҳмонларни кўриб бир қоп семиргандай бўлди. Қўйхонадан битта қўзичоқни олиб чиқиб, шартта сўйди.

— Почча, овқатни қўйинг, гўшту ёғ ҳамма жойда бор. Яхшиси, бизни далага олиб чиқинг! - деди Гўзал.

- Бўпти, бир оғиз гапларинг! Мен гўштни майдалаб тинчитгунимча ҳаво бироз шаштидан қайтиб қолади. Ҳаммаларингни далага қовун сайлига олиб чиқаман. Шўрвани ўшатда, капада қайнатамиз. Мен ўт ёқиб тураман, Ўткиржон пиширадилар, қаршилик йўқми? - деди кулиб. - Зарифа , бўлмаса сен кўрпачаларни тайёрла! Далага кетганимиз бўлсин.

Болалар бирдан «Ура!» деб юборишди.

- Ишқилиб, ўт-ўлану тиканларни босиб, оёқларингиз озор чекмаса бўлгани! - деди Зарифа.

Дастурхон устида болалару катталар тезда тил топишиб, гапга тушиб кетишди. Икки дугона эса кўрпача, ёстиқ тайёрлаш баҳонасида бир дам бўлса-да, «сирлашиш» учун ичкари киришди.

Гўзал киргач, хонага гуп этиб атир-упа ҳиди таралди. Гўзал Зарифанинг кўзига аввалгидан ҳам очилиб, чиройига чирой қўшилгандай туюларди. Хонадондаги сархуш ҳид уни ҳушёр торттирдими, энди дугонасининг юзларига, кўзларига синчиклаб тикилди... Унинг юзидаги тиниқлик, табиий чирой сўлғинлашиб, терилари анча бужмайиб қолганди. Қошу кўзлари ва мижгонларига қоп-қора бўёқлар, мижжалари остидаги қовоқларига яна қандайдир рангларни, лабларига эса пушти суркагични суртиб олган. Юзларида ҳам бўёқлар. Тирноқлари бинафша ранг. Гўзалдан бу бўёқларнинг номларини сўрагани билан уларнинг фарқига бормасди. Сўрашга сўрамади-ю, лекин бир ўй унинг қалбидан сизилиб чиқиб кетолмади: «Дугонамнинг юзи илгари жуда тиниқ эди-ку! Шунча ҳашамлар, юз терисини ишдан чиқарадиган бу бўёқларнинг нима кераги бор экан?! Сумбул сочларидаги ман-ман деган йигитларни маст қиладиган муаттар бўйлар, бадани, юзидаги табиийлик қани? Эссиз, шундай дугонаси... Бечора эр, бу сассиқ пўпишакни қандай қучоғига оларкин?! Ё бу бадбўй химикатлар ҳидини у ҳам ёқтирармикин!..»

- Ҳа, Зарифа, менга тикилиб қолдинг! Турмушинг дурустми, ё поччамдан кўнглинг тўқ эмасми? - деди Гўзал кутилмаганда унинг ўйга толганидан ажабланиб.

- Нималар деяпсан?! Поччангдай одам дунёда топилармикин? - деди уни маҳкам қучиб. Кўнглига келган гапни айтмоқчи бўлди-ю, дарров лабини тишлади.

...Дугоналар икки-учта кўрпача-ю, болиш олиб чиқишганда куёвлар тил топишиб, қуюқ суҳбатлашиб ўтиришганди.

Даланинг обу ҳавоси бошқача-да, кечгача чарчоқ билмай югуриб-елишди, роҳат қилиб дам олишди. Болалар ширинак ўйнаб, қовун пуштасидан пушталарга ўтиб, саралаб қовун узиб келишди. Бир-бирларига «меники ширин чиқди, меники ширин чиқди», деб роса мақтандилар.

Даладан қайтиб келиб, ҳаммалари қотиб ухлаб қолишди. Аммо саҳарга яқин нимагадир Гўзалнинг уйқуси қочди. Ётган жойида у ёқ, бу ёққа мўралаб қаради. Ёнида ётган дугонаси йўқ. Аллақачон туриб, ичкарида қозонга уннаётганга ўхшайди.

Зарифа ичкаридан чиқиб, молхонани тозалади, сигир соғди. Сутни иккита хурмачага тақсимлаб, пешайвондаги чўзиқ симларга осиб қўйди. Қўйларга ем берди, товуқларни катагидан чиқариб юборди. Бирпасда томорқадан бир қучоқ ўт териб келиб, сигир-бузоқ олдига ташлади. Кейин дарахт тагидаги пашшахонада ухлаб ётган ўғлини уйғотди.

- Тур, болагинам! Тўртта беда юлиб келиб, тойчоғингга бергин!

Зарифа ўғилчасини уйғотди-ю, ётган жойида мўралаб унга қараётган дугонасига кўзи тушиб, олдига келди.

- Уйғотиб юбордимми дейман, - деди кулиб.

- Анчадан бери уйғоқман. Қилаётган ишларингни кузатиб ётибман, - деди Гўзал бошини кўтариб.

Гўзал ёнига келиб, кулиб турган дугонаси Зарифага тикилди. Зарифанинг эгнида уринганроқ кўйлак. Ўт юлавериб, қорайиб кетган қўлидан ўт ва тупроқ ҳиди анқийди.

- Чўмилиб-нетиб, чиройликкина бўлиб юрсанг бўлмайдими? Юр, сув иситиб, ўзим сени яхшилаб чўмилтириб, упа-энлик суртиб қўяман. Поччам кападан келганларида бир оғизлари очилиб қолсин.

- Қўявер, далачилик! Бизга шуниси ҳам бўлаверади.

- Бўлмаса, нега мунча... - Гўзал дудуқланиб қолди.

- Нима, мени мутлақо ўзига қарамайди деб ўйлайсан, шекилли. Кўрдинг-ку, оқшом бош ювган эдим. Сен ҳам қатиқ билан бир ювиб ол, десам кўнмадинг!.. Ўт юлиб келаман... Молларга қарамасам бўлмайди...

Зарифа дугонасининг сумкачасидан чиқариб берган бир ҳовуч ялтир-юлтир шиша-ю, қутичаларини олишга рози бўлмади.

- Майли, ўзинг биласан! - Гўзал дугонасидан ранжигандай лабини бурди...

Тонг ёришар-ёришмас, далада - капада гаплашиб ётиб қолган эркаклар кириб келишди.

- Тоза ҳавода роса маза қилдик! - Гўзалнинг эри Ўткир аканинг оғзи қулоғида эди.

Жойлар йиғиштирилиб, дарров дастурхон ёзилди. Зарифанинг эрта саҳар туриб солган маставаси тайёр эди. Унга райҳон, кўкатлар, қатиқ аталаб солинганидан кейин қошиқда турмайдиган бўлдиқолди.

Меҳмонлар, каттадан-кичигигача маставани мақтаб-мақтаб ичишди, айниқса, кеч оқшом «қиттак-қиттак» олган Ўткирнинг оғзи қулоғида эди.

- Қани энди, бизни Гўзалхон ҳам шундай мастава пиширишни ўргансалар! - деб хотинига шама ҳам қилиб қўйди.

Бу гап Гўзалга оғир ботди. Аммо яна дугонам хафа бўлиб қолмасин деб, ҳозирча эрига оғиз очмади. Кетишга тараддудланиб, ташқарига чиққанларидан кейин барибир заҳрини сочди. Дугонаси эри билан ким-нима учун ичкарига кириб кетишганларида Ўткирнинг биқинини чимдилади.

- Зарифанинг овқатини мунча мақтадингиз! Мени кўнглим тортмади, сиз бўлсангиз... Ўша овқатни пиширган қўлларига қарамадингизми, ўт юлавериб кўмирдай қоп-қорайиб кетган. Яқинроқ борсангиз, бадани-ю, қўлларидан сассиқўтнинг ҳиди келади. — Кейин оғзини эрининг қулоғига яқинроқ олиб бориб, пичирлади: - Поччам уни қандай қучоғига оларкан-а!..

- Бас қил! - деди уйдан алланималарни кўтариб чиқаётган Зарифага кўзи тушган эри.

- Нима қилардингиз овора бўлиб, келинжон, шундай ҳам жуда яйрадик, - деди Ўткир. Кейин унинг эрига қараб: - Энди Тошкентга бир келасизлар сизлар ҳам.

- Ҳа, биргалашиб келмасанглар хафа бўламиз! - деди Гўзал мўлтонилик қилиб.

- Худо хоҳласа, борамиз! Ўзларинг тез-тез келиб туринглар энди, - дейишди уларни машинага ўтказиб кузатишаётган эру хотин баробар.

Меҳмонлар жўнаб кетишгач, уйга қайтиб кирган Зарифанинг эри хотинининг биқинига беозор туртди.

- Дугонанг жа... упаэлликни жойига қўяркан-ми? Бир чақирим жойдан ҳам бурқсиб ҳиди келиб туради-я!

- Вой, ўлманг сиз, ҳали Гўзалхон маъқул бўлиб қолди, денг! Мен бўлсам бу химикатларнинг ҳидини эри қандай ҳидлаб ётаркан, деган ўйдаман.

- Биласанми, менга нима ёқади, азизим! - деди эри.

Зарифа эрига тикилди.

- Биргина сени ўзинг ёқасан. Сени, сенинг табиий, муаттар ҳидингни ҳеч кимга, ҳеч нимага алмаштирмайман. Сени табиийлигинг, ўзлигинг ёқади менга!

У шундай деб хотинининг сочларини силади, юзлари, бўйинларидан тўйиб ҳидлаб, қош-кўзидан беозор ўпиб қўйди.

Бу беозор бўсадан Зарифанинг жону тани яйраб кетди.

Зайниддин ДЎСТМАТОВ

Истироҳат боғларида байрам нашидаси.

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

Бош муҳаррир
Файзулла ҚИЛИЧЕВ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ
Ғайбулло РАҲИМОВ
Парахат АЙТНИЁЗОВ
Бурхон БЕКМИРЗАЕВ
Шавкатжон МАВЛОНОВ
Неъмат АМИНОВ
Абдил ТЎХТАШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ
Сирожиддин РАУПОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Тўхтамурод ҲАСАНБОЕВ
(масъул котиб)
Узоқ БОЗОРОВ
Элмурод МУТАЛХЎЖАЕВ
Миршоҳид МИРҲАМИДОВ
Нормейли НОРПЎЛАТОВ

Индекс: 646882
«ИНСОН ВА ҚОНУН» газетаси таҳририятида саҳифаланди. А-2 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмида, офсет усули билан «ШАРҚ» нашриёт матбаа концерни босмахонасида босилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси 41-уй. Буюртма Г-0668. Тиражи-10.000. **Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 20.00**

Навбатчи:
А. ОТАБОЕВ
Компьютерда оригинал макет тайёрловчи:
У.ДЎСМАТОВ
Терувчи:
М. ДЎСТОВА

МАНЗИЛИМИЗ:
700047 Тошкент шаҳри, Сайилгоҳ кўчаси-5.
Телефон, факс: 133-24-41
«Инсон ва қонун» газетаси 1998 йил 2 июлда Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00141- сон билан рўйхатдан ўтган.